

MŪSU PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN"

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a newspaper.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRASTO VALDYBA.

Redaktorius: Jurgis Kalakauskas. Redakcijos adresas: 21 Mazarin St., Riverwood, N.S.W. Tel.: LF 7837

PRENUMERATA	SKELBIMAI
Ištiesiems metams— £ 3.0.0.	1 colis per vieną skiltį—10/-
Pusei metų—£ 1.10.0	Skelbimų kaina viena teksto eilutei arba jos vietai—1/6.
Trims mėnesiams £ 1.0.0.	Nuolatiniam skel- bimams teikiama nuolaida.
Atskiras nr. — 1/6.	Už skelbimų turinį neatsakoma.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraš- tuose — £ 4.0.0 me- tams.	
PRENUMERATA ADRESUOJAMA: Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W.	

Nr. 23 (377). Devintieji metai.

SYDNEJUS, 1958 m. birželio 9 d.

IR VĖL BIRŽELINĖS

Prieš 17 metų, 1941 m. birželio 14 d. naktį, sovietiniai okupantai nusisėdė lietuvius tautą pirmuoju masiniu tremimu. Nuo birželio 14 iki 21 dienos Lietuva neteko arti 40.000 savo gyventojų. Jie buvo suimti daugiausiai naktimis ir prakiniais vagonais išgabenti į Sovietijos žiauriausio klimato sritis; pasmerkti vergų darbams, lėtai mirčiai.

Tuo metu okupantas nespėjo pilnai įvykdyti savo plano, nes sutrukdė prasidėjęs tarp Vokietijos ir Sov. Sąjungos karas. Užtat paskui, antros okupacijos metu, deportacijos buvo vykdomos toliau ir dar platesniu mastu.

Tremimais sovietai vykdė patį baisiausį nusikaltimą prieš žmogų, nes laužo pagrindines žmogaus teises: suardo šeimas, atskiria vaikus nuo tėvų, išrauja žmogų iš jo gimtojo krašto ir jį įstumią į mirštamai naikinancias sąlygas.

Bet nevien tremimais okupantas naikino ir tebeaikiama lietuvių tautą. Nuolatiniai areštai pasikyrusių asmenų ir moralinis teroras yra kasdieninis reiškiny. Žmogus Sovietijoje nežino nei dienos nei valandos, kada jo gyvenimo kelią perkirs enkavedistas — jis tad gyvena nuolatinėje baimėje ir netikrumė.

Naujųjų laikų vakariečiai, kurie rašo žmogaus teisių chartas, permaža yra pasipiktinti ir protestuoti prieš šią XX-jo amžiaus barbariją. Jai turi būti pasipriešinta. Bet pašalinti sovietinę sistemą ir pavergtiesiems grąžinti žmogaus teises; sugriauti sovietų sukurtą pasaulio kalėjimą reikalingos visų laisvųjų žmonių ir tautų solidarios pastangos, nes tai, kas ištiko Lietuvą, Latviją ir Estiją 1940 — 1941 metais, gali ištikti kiekvieną šandien laisvą tautą ir valstybę. Tad mūsų, kurie esame tarp vakariečių, žodis ir raštas turi būti įjungtas tam susipratimui ir sprendimui pareiginti.

Minėjimų progom, ar ir šiaip spaudoje, susirinkimuose, pasikalbėjimuose kelkime Vakarų pasaulio žmones tuos baismus, kuriuos išgyveno ir tebeišgyvena lietuvių tauta. Būkime gyvuojančių skundu, liudijimu ir išspėjimu. Išspėjimu vakariečiams, kad sovietiniai darbo vergų lageriai yra įsteigti ne tik dabar pavergtiesiems. Visomis progomis rodykite tikrąjį, be kaukės, sovietų veidą.

Mums gyvenantiems Vakaruose, birželio 14-21 dienos ir siaubo naktys tebūnie priminimas, kad sustiprintume savo pasipriešinimo frontą prieš Sovietų vykdomą mūsų tautos naikinimą. Naikinimo akivaizdoje tebūnie karštas pasiryžimas emigracijoje išlaikyti lietuvių. Tebūnie pagarba šeimoms, kuriose augs jaunimas su lietuviška širdimi ir kalba. Tebūnie pagarba dirbančiam mokytojų, rašytojų, dailininkui, aktorui, dainininkui, spaudos ir kiekvienam kultūros darbininkui; ir tebūnie su meile, su parama lydimas jo darbas. Tebus padėka lietuviškų namų statytojui, visuomenininkui, kiekvienam lietuviui, kuris kartais su atodūsiais užprikaituotu pinigų remia Lietuvos laisvinimo, kultūrinės kūrybos, gyvastingumo išlaikymą.

Sovietai išblaško lietuvius po plačius tyrus, Sibiro taigas. Bet

išblaškytuosius jungia tėvynės meilė ir jos ilgesys. Tvirtėja tad ir tarp mūsų ryšys. Per Pasaulio Lietuvių Bendruomenę pavirskime vieninga organizuota jėga. Šalinkime tai, kas mus skaldė, įsisavinkime — kas jungia. Susidrauskiame nuo pagalių kaisiojimo į bendrojo darbo ratus. Žygiai lietuvių bei ir vienybei tarp savųjų išlaikyti tebus mūsų atsakymas okupantui, su giliu liūdesiu minint savuosius, draugus ir nežinomuosius tremtinius, kankinius ir žuvusius; su meile ir pasididžiavimu sekret kovojančių žygius.

SIŪLO REFORMUOTI MOKYKLAS

Dviejų Kauno vidurinių mokyklų direktoriai išskėlė diskusiją pasiūlymą — reformuoti Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklas ir dvylikos metų sistemą, vietoj dabartinės vienuolikmetės, kadangi mokyklų programa per vienuolik metų tik paviršutiniškai tegalima pereiti.

"TAKOS" JŪRA

SNIECKUS NORI
PERKRIKŠTYTI
BALTIJOS JŪRĄ

Kaip jau pranešta, kartu su Vorosilovo vadovaujama sovietų delegacija po Lenkiją važinėjo ir Lietuvos kp pirmasis sekretorius A. Snieckus. Jis buvo nuvykęs ir į Dancigą ir ten kalbėjo Sovietų Sąjungos "parlamento" ir vyriausybės vardu. Lenkų laikraštis "Głos Vyrzeza" (leidžiamas Dancige) vėliau paskaitavo iš Snieckaus kalbos: "Esu laimingas, kad galiu įsitikinti, jog šis perkrikštyti Baltijos jūrą į taikos jūrą pas Jus randa pritarimą".

Snieckus, žinoma, neužmiršo pabrėžti Sov. Sąjungos vaidmenį Baltijos jūros erdvėje. Sovietų draugiškumas Baltijos pakraščio tautos suteikias garantiją, kad Baltijos jūra būtų taikos jūra.

Dancige Snieckus kalbėjo per iškilmingą posėdį operos rūmuose. Savime aišku, kad lenkams Snieckus pasirodė sovietiškesnis, negu yra patys lenkai. Lenkų spauda sovietų delegacijos lankymąsi Lenkijoje aprašė, palyginamai, santūriai. E.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

ATRASTAS V AMŽIAUS KAPAS

Krikštūnų kaime (apie 10 kilometrų į pietryčius nuo Seirijų) pakilęs Nemunas nuplovė apie metro storio žemės sluogsnį nuo vieno kalniuko ir atvėrė senovės kario kapą. Iškvieči archeologai rado didelį akmenų vainiką, kurio viduryje gulėjo augalotė, apie 40 metų amžiaus vyro griaučiai. Iš kairės gulėjo ilgas, platus, lenktas kalavijas ir skydas, toliau geležinis jieties galas, variniai geriamo rago apkaustai, diržo sagty, diržo galų sidabru klotas žvalvarnis plokštelės ir kt. Archeologai sprendžia, kad tai penktosios šimtmečio laikų kapas, ir kad tai yra toje vietoje buvusios pilies augšto rango kario griaučiai. Rasta ir keramikos, net du pusiau sveiki puodai, skiriami į vadinamosios brūkšniuotosios ir grubliuotosios keramikos rūši.

VELYVAS PAVASARIS

Apie gegužės 8-10 dieną Lietuvoje dar buvo daug patvinsusių pievų ir pelkių, tiek, kad iki to laiko dar nedaug teparskrido gandrų, pempų, ančių ir kitų nežemojančių paukščių. Pempės, antys, o žuvintės ir žaltytytės taip pat ir gulbės neprieina prie įprastų lizdavičių ir vėluoja kiaušinius dėti...

PUOŠIA PALANGA

Palangoje vykdomi vandentiekio ir kanalizacijos darbai. Po to numatoma išasfaltuoti Misko, Daukanto, Kestučio, Birutės ir kitos gatvės. Basanavičiaus ir Taikos alėjų kampe įrengtoje aikštėje numatoma pastatyti Gaidalaftės sukurta Jūratės ir Kasčio skulptūrą. Tuo vardu bus vadinama ir aikštė. Ant kalnelio prie Misko gatvės rengiamasi statyti R. Antinio skulptūrą Eglės žaidžių karalienė. Toje aikštėje bus pasodinta eglė, ąžuolas, uosis ir drebulė — pasakoje minimi medžiai.

Sutvarkius Ronžės upės krantus, paupiu numatoma įrengti pasivaikščiavimo kelią, o tarp Basanavičiaus alėjos ir upės žiočių — žaidimų parką. Vytauto gatvę praplėsta, apšodinta medžiais. Prie jos statomas restoranas ir kino teatras, plačiaekraninis (cinemascope).

Palangos vasarotojų dauguma ligi šiol esti nevietiniai.

PALECKIS ILSISI?

Gegužės 1 dienos iškilmėse Vilniuje tarp parada priimančiosios diduomenės nebuvo J. Paleckio. Jo vietoje buvo pavaduotojas M. Junčas — Kučinskas. Nebuvo Paleckio tuo metu ir Maskvoje. Keturi įsakai — apdovanojimų aktai, pasirašyti gegužės 4 ir 6 dienomis, irgi skelbiami Kučinsko, ne Paleckio parašu. — LNA —

Kolūkiečiams statysia 5.000 namų. Taip pranešė Vilniaus radijas apie šių metų planus. Be to, būsią statoma gyvulininkystės pastatų 100.000 vietų. Vilniaus statybos technikuomo direktorius siūlo statyboms panaudoti daugiau molio žaliavą.

Vilniaus "Žalgirio", Šiaulių "Elnio" ir kai kuriose kitose įmonėse pereinama prie sutrumpintos darbo savaitės (5 dienų) arba sutrumpinto dienos darbalaikio (ligi 7 valandų). Žinoma prie tokio darbo laiko sutrumpinimo eina tik tuo atveju, jei yra tikrai, kad darbininkai per trumpesnę laiką atliks tiek pat, kiek anksčiau per ilgesnį laiką.

Pagerba Vincą Kudirką. Kudirkos Naumiestyje, kur gyveno (ir prieš 100 m. gimė) lietuvių tautos himno autorius Vincas Kudirka, miesto vidurinės mokyklos mokytojai ir mokiniai rengiasi plačiai paminėti tą sukaktį.

Lietuva jau pralenkė Ameriką... Vilniaus radijas ir "Tiesa" gegužės 5 d., "tarybinės spaudos dienos" proga, pranešė, kad

DE GAULE LAIMĖJO

FRANCOZIJA JAU TURI VYRIAUSYBĘ. JOS PRIŠAKYJE STOVĖ GENERALAS DE GAULE. JO SUDARYTAME MINISTERIŲ KABINETE YRA KELI BUV. MINISTERIAI PIRMINKAI, JŲ TARPE IR PIERRE PFLIMLIN. ALŽYRIJOJE GENERALAI PERVERSMININKAI JAU IR VĖL PRADEDA RODYTI NEPATENKINTUS VEIDUS. KOMUNISTAI TAIP PAT LABAI NEPATENKINTI.

Prancūzija tarkime, įveikė politinę krizę, pakviesdama kraštą valdyti generalą de Gaulę, kuris atkakliai kovojo su savo divizionu II Pasaulinio karo metu prieš vokiečius iš Alžyrijos, atstovaudamas laisvąją Prancūziją.

De Gaulė vyriausybės vairą perėmė legaliu būdu, respublikos prezidentui jį pakvietus sudaryti naują vyriausybę. Pakankama parlamento atstovų dauguma pareiškė jam pasitikėjimą ir priėmė jo statomas sąlygas.

Pirmiausiai de Gaulė pareikalavo suteikti jam įgaliojimą valdyti kraštą pusę metų be parlamento. Ši teisė jam buvo suteikta, kada 350 parlamento atstovų parėmė jo reikalavimą ir tik 163 balsavo prieš. Prieš balsavo visi komunistai ir keliolika socialistų, bet didžioji socialistų atstovų dauguma balsavo už de Gaulę. Toliau priarta jo reikalavimui atnaujinti patingos padėties stovį Alžyrijoje ir, labai nenoromis, suteikta teisė po pusės metų referendumo keliu

Lietuvos visų periodinių leidinių vienkartinis tiražas siekia dabar jau beveik 1 milijoną egz. Vienam tūkstančiui gyventojų vidutiniškai tenka 503 egz. Tokiu būdu, girdi, Lietuva jau esanti pralenkusi švediją, Jungt. Amerikos Valstybes, Prancūziją, Japoniją ir kai kurias kitas šalis...

XX AMŽIAUS JANICARAI...

Vilniaus miesto milicijos valdyba suorganizavo ligi šiol dar nematyta milicijos (policijos) būrį — vien iš vaikų. Įvilko vaikus į rusišką policijos uniformą ir išleido juos prižiūrėti tvarkos Jau-nimo (buv. Bernardinų) sode ir net kaikiuriose gatvėse. Būrys sudarytas iš vidutinių klasių moksleivių, vaikų (našlaičių) namų auklėtinų. Vaikai mokomi eiti viešosios policijos pareigas, tuo būdu iš anksto rengiami policinei karjerai. Daugumas tų vaikų yra pat mažens auklėjami be šeimos, pagal visas "marksistinio-leninistinio" auklėjimo taisykles. Formalus tų naujų policininkų viršininkas irgi moksleivis (geležinkelinių technikuomo III kurso) — Genadijus Bieloutsovas, o faktinis globėjas ir vadovas — milicijos leitenantas G. Ževžikovas.

Snieckus vėl prieš "buržuazinį nacionalistą". Gegužės 15 d. Vilniuje įvyko respublikos "partinio aktyvo" pasitarimas, kuriame Lkp pirmasis sekretorius vėl aštriai pasisakė prieš "nacionalistą". Anot jo, "buržuaziniai nacionalistai nedrįsta atvirai kalbėti apie kapitalizmo restauravimą Lietuvoje". Jie įsiekia "aplūninti keliu, siekdami apmulkinti kai kurias politiškai atsilikusias gyventojų grupes".

Dirbti laukų darbus bet kokiam orui esant! Tokį obalsį paskelbė sovietinė spauda Lietuvoje kolūkiečiams. Be to, kai kur kolūkiečiai verčiami dirbti dviem pamainom — nuo ankstyvaus ryto iki vidurnakčio. E.

siulyti konstitucijos pakeitimą. Pastarasis de Gaulės reikalavimas rodo, kad vyriausybė, bet ne parlamentas, tars svarbiausią žodį paruošiant naujosios konstitucijos projektą.

Gen. de Gaulės ministerių kabinete yra beveik visų partijų vadai, tarp jų ir keli buv. ministrai pirmininkai: Pierre Pflimlin, M. Guy Mollet, socialistų vadas, M. A. Pinay (konservatorius) ir kt.

Dėl šių vardų Alžyrijoje generalų perversmininkų ir aplamai degaulistų tarpe, jaučiamas nepasitenkinimas. Juo labiau, kad ministrų sąrašas nėra nei vieno triukšmingai reikalavusio de Gaulėi atiduoti valdžią generolo ar cilio. Guodžiamasi, kad de Gaulė vėliau, kada jis įsitvirtins valdžioje, pakvies ir juos.

Gen. de Gaulė perėmus valdžią, krašte nuotais kiek atslūgo, bet įtampa neišnyko. Komunistai mėginis šauštis, bet de Gaulė, atrodo, bus kietas ir kairiesiems ir dešniesiems išsišokėliams.

De Gaulė jau pačioje pradžioje susidurs ir su ekonominiais sunkumais. Tad, manoma, kad jis nedels kreiptis į Eisenhowerį ir paprašys ekonominės paramos. Prezidentas Eisenhoweris gali daug padėti ir JAV-bės ūkinę paramą Prancūzijai suteiks, kai bus įsitikinta, kad šiaurės Atlanto Sąjunga negresia pavojus. Mat gen. de Gaulė dėl šiaurės Atlanto Sąjungos ankščiau buvo labai skeptiškai nusiteikęs, net priešingas.

Pereitos savaitės gale gen. de Gaulė buvo nuskridęs į Alžyrą, vietoje ištirti padėties ir pasisnėkėti su generolais bei kitais veikėjais, norėjusiais, kad de Gaulė ateitų ir valdytų juos.

Naujasis Prancūzijos ministras pirmininkas Alžyre buvo sutiktas labai iškilmingai. Jį sveikino prancūzai ir alžyriečiai. Jis aplankė Alžyro, Constantine ir Orano miestus. Alžyrijoje jo vizitas užtruko 3 dienas.

Prieš vykdamas Alžyrą, gen. de Gaulė Paryžiu buvo išskvietęs gen. Salan, kuris patiekė raportą apie padėtį Alžyrijoje.

Prezidentas Eisenhoweris ir Anglijos min. pirm. Macmillanas pasisuntė de Gaulėi sveikinimo telegramas.

Nauja sala

A.A.P. žinių agentūra skelbia, kad sovietų ekspedicinis laivas "Ob" surado naują salą vandenyno tarp Australijos ir Antarkėjo.

Apie šios salos suradimą plačiai rašo amerikiečių spauda, o australai stebisi, iš kur sala galėjo atsirasti, nes šį vandenyno rajoną, ieškodami naujų žemių, yra išsiaiškę ekspediciniai laivai ir banginių medžiotojai. Australijos mokslininkai kreipėsi į Maskvą, prašydami išsamesnių informacijų, mat, jie nori saloje įrengti oro stebėjimo stotį.

Naujas Italijos Parlamentas

Iš Romos pranešama, kad naujojo parlamento rinkimų daviniai rodo, jog Italijoje bus sunku sudaryti pastovią vyriausybę. Iki šiol valdžios vairą laikiusi krikščionių demokratų partija nors ir laimėjo 10 vietų, bet reikiamos daugumos neturi. Iš 596 vietų, krikščionys demokratai turės 275, komunistai 140 ir socialistai 84 atstovus. Senate iš 246 atstovų, krikščionių demokratų 122, komunistų 60 ir socialistų 35. Šiuose rinkimuose pralaimėjo neofašistai ir kitos dešinėsios partijos, nei parlamente nei senate neturį reikšmingesnio atstovų skaičiaus. Manoma, kad bus sudaryta koalicinė vyriausybė, kaip yra buvę ir iki šiol.

Raudonieji pešai

Reuteris iš Maskvos praneša, kad Sov. Sąjungos premjeras ir komunistų vadas Chruščiovas, pereitį savaitę viesėdamas Bulgarijoje, Sofijoje komunistų partijos mitinge atnaujino puolimus prieš Titą ir Jugoslavijos komunistus. Chruščiovas kaltino Titą įvairiais nusikaltimais, bet labiausiai už moralinę paramą Vengrijos revoliucijos metu sukilėliams ir kodėl Rusijos dalyvavimą revoliucijos malšinime pavadinęs intervencija. Chruščiovas aiškino, kad tokie ir kitokie Tito pasireiškimai "doriems komunistams" kelia nerimą ir verčia susirūpinti dėl Trojos arklio, kurį Chruščiovas prisimenąs iš Trojos karo istorijos.

IŠ LIETUVOS PERSIKELIA Į VAKARUS VIS DAUGIAU ŽMONIŲ

Vokiečių radijo pranešimais (gegužės 20 d.) iš Sovietų Sąjungos į Vakarų Vokietiją atvyko 70 asmenų, jų tarpe kelios dešimtys iš Lietuvos. Atlikę formalumus Friedlando pereinamojo stovyklėje, jie išvažinėjo sau savo gimines įvairiose Vokietijos vietovėse.

Šie repatriantai sovietinių įstaigų būvę pripažinti esą vokiečių kilmės ir turį vokiečių pilietybę. Šitie asmenys savo kelionės dokumentus buvę sutvarkę jau anksčiau (dar prieš vokiečių-sovietų repatriacijos susitarimus), bet jų išvykimas galimas dalykas, buvo pagreitintas ryšium su Bonnos-Maskvos susitarimais. Manoma, kad iš Lietuvos netrukus atvyks didesni repatriantų skaičiai.

Vokiečių pramonininkas Krupas, kurį jo vizito metu labai aštriai puolė Australijos komunistai, šiomis dienomis pasirašė prekybinę sutartį su Maskva. Krupas sovietams tiekia mašinas ir kt.

PAANKSTINTI RINKIMAI

Iš Canberros pranešama, kad ryšium su liberalų-krašto (Country) partijų laimėjimu Viktorijos parlamento rinkimuose, Menzio vyriausybė išnaudos šį laimėjimą ir Australijos federalinio parlamento rinkimai bus paskelbti dar šių metų spalio mėn. Normaliai rinkimai turėtų įvykti kitais metais.

Viktorijos parlamento rinkimuose pralaimėjo abi darbiečių partijos — A. L. P. ir šios partijos atsakala — D. L. P.

ŽODŽIAI BROLIUI

EL. PAUKŠTIENĖ — REPEČKAITĖ

Ir tylų vakarą, šlamantis vėjas mums atneša liūdną pasaką iš Rytų šalies: Kur liko mūsų vargstanti sesuo svetimam Sibiro krašte, kur šaltis laiko surakines žemę ir žmonių širdis; kur verčia po sunkia priepaudo našta visas Baltijos kraštas; kur žmone vargo ir netiesos spaudžiamai kreipia vilties ištroškusį žvilgsnį į Vakarų padangę ir siūnia karštą maldą.

— X —

Rasau sugrūbusiom nuo šalčio ir darbo rankom, o iškamutu širdis pripildyta tėvynės ilgėsio. Mano žodžiai plaukia tyliai, be garsų svetimais Sibiro laukais. Čia nėra kam pasiguosti ar pasiskusti... Nėra kam atverti širdies...

Jau septyniolika metų praslinko benešant sunkią vargą našta. Praėjo daug dienų be džiaugsmo, be saulės šypsenos. Dienų pilnų skausmo, ilgėsio ir nežinios. Dienų, kada mirties šešėlis buvo taip arti manęs, o budelio sunkūs kirčiai krito ant pavargusių pečių ir silpno kūno.

Dainai aš prisimenu Tave, mano broli! Pro mano akis prabėga praėjusių dienų šešėliai. Kaip gera pagyventi prisiminimais... Jie teikia jėgą, jie grįžta pas mane, vėl visos dienos atgyja.

Ar tu prisimeni, mielas broli, paskutinę vasarą tėviškės laukuose? Saulei nusileidus, tyliais vakarais klausydavomės dainų, plaukiančių iš ramių žmonių krūtinų, po sunkios darbo dienos eriančių į saldų nakties poilsį. Tada visos mūsų dienos dainavo jaunystės džiaugsmu. O kiek buvo svajonių ir kilnių minčių! Mes tikėjome surasti tikrąjį gyvenimo kelią, mes įsivaizdavom laimės žiūdą...

Aš prisimenu, prisimeni ir tu, broliu, buvo saulėtas birželio rytas. Žemė kvėpavo pirmaisiais vasaros žiedais. Linksma vytyrė, kurį gaivino ir teikė jėgą pavargusiame artoji. Lengvi vasaros debesėliai plaukė mėlyna padangėje pridengdami besispyssiančios saulės akis. Tik žmonių veiduose ir širdyse gyveno nerimas ir nežinia. Svetimi žmonės įsibrovė į ramų, mažytį mūsų kraštą, negailestingai šeiminkavo naikinami viską, kas buvo nuo amžių

mums šventa, lietuviška.

Mes abu jutome, kad iš šaltos ir žiauros rytų šalies ateina baisioji mirtis, persekiojimas ir pavergimas. Mūsų nujautimas buvo tikras ir gyvas. Ir vos pasilėpus paskutiniams vakaro šešėliams, nakties ramybei apsupus žemę — budelio šautuvai atsikėmė į ramiai miegančių žmonių krūtines. Išgąstis ir baimė sušpinėjo žmonių akyse: mus išvaro į nežinią ir mirtį!

Tu nespėjai paspausti man net rankos ir nepalydėjai kaip kitados, iki kiemo vartų.

"Ilgai nebūk... Sugriški greitai," sakydavai man išvažiuojant iš atostogų.

Aš žinau Tau vienam namuose būdavo ilgu ir nuobodu. Skubėdavau ir aš į namus, kur buvo tiek daug ramybės ir poilsio. Bet tą birželio naktį Tu vos suspėjai išbėgti vienmarškinis ir basas į žalią girią, kuri priglaudė Tave nakties glūdimuose.

Aš buvau vieną tarp tūkstančio likimo brolių ir seserų, kuriuos ištrėmė į tolimus Rusijos plotus žiauriausiam likimui. Mačiau asarom žvilgančias motinos akis ir skausmų plėšomą širdį. Ji glaudė prie savo krūtinės mažytį kūdikį. Supo ji į meilės skraistę norėdama paslėpti savo glėbyje. Čia pat jaunas vyras ramino prazilius seną tėvą ir šaukėsi pagalbos ligonis. Baisi svetimųjų ranka nepasigailėjo nei vieno. Nejaudė jų šaltos širdys motinos skausmą, negirdėjo jie kūdikio verkimo nei ligonio paskutinės maldos. Pilka birželio naktis alsavo skausmu ir asarom. Šlamėjo liūdesio maldą kelio beržai. Už ką, o Viešpatie, tiek daug kančios? Ar už tai, kad mylėjom tėvų žemę, kurioje nuo amžių ramiai gyvenome.

Praėjo daug sunkių dienų. Mane blaškė po visą Rusijos gilumą. Varė tūkstančius mylių iš vienos stovyklos į kitą. Augsta spygliuotų vielų tvora mus skyrė nuo pasaulio. Juodos duonos plutelė buvo brangesnė už auksą. Mes kasėm apkasus, statėm fabrikus! Mūsų darbo prakaitu aplieti visi keliai. Mūsų brolių ir seserų kaulais nukloti Sibiro užkampiai.

Mano broli, mes žiauriai kenčiame. O jei mrištame, tai už lai-

svę, tėvų namus, savo numylėtą kraštą.

Bet tikėk, mano mielas broli, mes esame nenugalėti. Jie gali palaukti kūno jėgas, bet dvasios nepalauš. Mano širdyje dega gyva laisvės viltis. Mes grįšime vėl, po sunkių kančių ir kovos į savo numylėtą pasakų šalį — tėvų žemę. Vėl visos dienos sužydės tėviškės sode pavasario žiedais. Giedros spindulių nusišypsos rytmečio saulė, pažadindama naujam darbo rytui. Mes abu stosiame į darbą tėviškės laukuose. Savo daina mus linksmins vytyrėlis, šnabzdės pievų žiedai. Aukšiniai spinduliai švelniai glostys mūsų akis ir po kaitrios darbo dienos rasime poilsį tėviškės medžių pavėsyje.

Baigsiu savo ilgus ir liūdnius židžius su viltimi pamatyti Tave, mielas mano broli, laisvos tėviškės plačiuose laukuose. Nenustok vilties ir Tu. Tikėk su manimi.

"Amžiais paversta kelias tėvynė, Jos atgimimą jaučia dvasia. Ginkim, ką mūsų proseniai gynė! Žadinkim brolius meilės dvasia!"

(M a i r o n i s)

Tavo sesuo

RUSAI ARKTIKOJ

Per pastaruosius 20 metų soviety tyrinėtojai į poliarines sritis yra suruošę 524 ekspedicijas, 1954-6 m. laikotarpį per 20 soviety lėktuvų buvo nutūpę ne toliau kaip 200 mylių nuo Kanados krantų — nuo poliarinių salų bei nuo Aliaskos. Aiškios dalykas, jie ten nutūpdavo ne sportuodami, bet tyrinėdami gamtines bei atmosferines sąlygas. Tuo tarpu JAV tyrinėtojai per tuos pačius 20 metų poliarinėse srityse yra nutūpę ne daugiau 20 kartų. Šiuo atžvilgiu JAV savo veiklą pagyveno tik pastaraisiais metais, kai buvo pastebėta rusų persvara. Tam buvo panaudoti keli JAV lėktuvai ir povandeniniai atominiai laivai palindę po ledaus priartėdama arti poliaus. Netrukus numatoma apacia ledo ir polių pasiūti net tris amerikiečių povandeninius laivus. Bet tuo tarpu rusai šiaurės tyrinėjimams kurį laiką vienoje mokslinėje konferencijoje soviety delegacija paklojo žemėlapių su 524 punktais, kur yra buvusios soviety stovyklos bei buvo nusileidę lėktuvai, kiti buvo nustebinti. Be abejonės, tai pakatino ir kitus pasitempti.

AR ŽINOTE, KAD...

...Reikalauti irgi darbas

Kelmės linij apdirbimo fabriko vadovai ilgai reikalavo naujasnes technikos. Reikalavo reikalavo ir išreikalavo naują galingą linij brūkimo agregatą ir pakulinę mašiną. Praėjo pusė metų, o šie agregatai ir toliau rūdija kieme. Dabar trestas reikalauja ir reikalauja, kad tiems agregatams darbo duotų. Reikalauti irgi darbas, sunkus, atsakingas.

...Rūpintis savimi — maloniausia

Nuo praėitų metų pavasario Linkuvos rajono vietinio ūkio valdyba remontuota miesto pirtį ir suremontuoti negali. Valdybos viršininkas Aleinikovas per tą laiką pūkiausai suremontavo savo butą, įsirengė vonią. Sako, todėl miesto pirtis nerūpi. Maloniau — rūpintis tik savimi.

...Akių pašėrės, zotus nebūsi

Seniai seniai buvo pakabinta iškaba "Rūdiškų MTS valgykla". Mechanizatoriai apsidžiaugė. Džiaugiasi jie iki šiol: — Tai mūsų valgyklos iškaba. Bėtrūksta tik valgyklos.

O MTS vadovai pyksta, kad ši iškaba nestebuklinga, kad ji nepasotina mechanizatorių.

— Ach, kad taip stebuklingą gavus!..

Iš "Tiesos", 1958.II.5.

VIENAS VYRAS — NE TALKA
VIENAS ŽODIS — NE ŠNEKA
— TAD VISI Į LIETUVIŠKŲ
NAMŲ ĮSIGIJIMO TALKĄ!

PAŠTO CENZŪRA OKUP. LIETUVOJ

Pašto cenzūra Okup. Lietuvoj

Edv. Karnėnas "Dirvoj" rašo:

Vartau krūvą laišku iš Lietuvos, vieninteliu ryšiu su tėvyne liudininkus. Skaitau eilutes ir tarp eilučių. Ir ten žmonės gyvena. Bet koks tas gyvenimas! Giminė išblaškyta. Dalis Sibire, kiti artimieji dingę be žinios, mirę nežinomomis aplinkybėmis. Seniau pasiturinčiai gyvenę, šandien skurdžiai vargsta, kaip pavargėliai, prašydami paramos iš mūsų. Lietuvoje dabar baisiau, nei baudžiaivos laikais.

Tie ryšio liudininkai su tėvyne yra karta ir sovietinės okupacijos bei vergijos Lietuvoje liudininkai. Štai ant vokų rusiški pašto ženklai, rusiški antspaudai "Meždunarodnoje" (tarptautinis), prie lietuviško pašto pavadinimo registracijos antspaudė lotyniškom raidėm "Lit. SSR", kalendoriniai antspaudai pirmoje eilėje rusiškom raidėm antspaudai su "SSR" ir "Lit. SSR" ir tik antroje vietoje pašto pavadinimai lietuviškai.

Prieš porą metų, palengvėjus pašto ryšiams su Lietuva, kažkas pradėjo abejoti, ar tikrai sovietai cenzūroja laiškus iš užsienio ir užsienin. Toje dvasioje mūsų laikai ir Lietuvai pagausėjo, jų turinys pasidarė atviresnis. Dabar aiškėja, kad tai buvo tik laikinis "varžtų Lietuvoje atleidimas".

Todėl tegul bus man leista atvaizduoti pašto sistemą Lietuvoje:

Kai tik 1940 m. birželio 15 d. raudonoji armija įsiveržė Lietu-

von, tuojau iš Maskvos prisistatė specialūs pašto, telefono, telegrafo ir radijo komisariatai rusai ir žydellai. Pirmoje eilėje jie prėmė savo žinion Lietuvos Pašto Valdybą, Vilniaus centrinių paštą, Vilniaus telefono-telegrafo įstaigą, Kauno centr. paštą, Kauno telefono-telegrafo įstaigą ir radijo stotis.

Vadovaujantieji lietuviai pareigūnai buvo nušalinti arba pažeminti. Visos centrinės ir apskričių pašto įstaigos buvo pavaldintos kontoromis, o mažesnės įstaigos — skyriais. Laikui bėgant, lietuvių pareigūnų persijojimas buvo prarastas iki pagrindų. Net mažesnės įstaigos nedaug bėpaliko senų pareigūnų.

Didesnės pašto įstaigos, Vilniuje, Kaune ir apskričių centruose, politinė policija NKVD įsteigė slaptus cenzūros skyrius su foto kameromis ir laišku tikrintojų kadrais, kas pradžioje buvo didžiausioje paslaptėje net pačių pašto tarnautojų atžvilgiu.

Pavyzdžiui: Vilniaus centrinio pašto rūmai buvo pertvėrti pusiau, palikus tik vieną langelį vidurinėje sienoje. Atskiru įėjimu iš Didžiosios gatvės rinkosi gauš NKVD parinktas tarptautinis elementas tikrinti, skaityti, nurašinėti ir fotografuoti pavirtusio pašto tarnautojo NKVD patikėtinio, į tą cenzūros skyrių perduodamus laiškus. Cenzūrojami buvo ne tik iš užsienio atelantieji ir į užsienį siunčiami, bet ir vidaus laiška.

Tas pats buvo su telegramomis ir telefoniniais pasikalbėjimais, įtaisius specialias nusiklausymo

priemonės.

Kai 1941 m. birželio mėn., Vokietijai užpuolus Sovietų Sąjungą ir lietuviams sukilėliams pagreitinus raudonosios armijos iš Lietuvos išsinešdinimą, sovietai galvabūkliai pabėgo, mes rado me visai "moderniškai" įrengtą Vilniaus pašto cenzūros skyrių su krūvomis patikrintų ir nepatikrintų laišku, jų nuorašų, foto kopijų ir juodąją foto kamerą.

Iki to laiko sovietai dar nebuvo spėję panašius cenzūros skyrius įrengti visose centrines pašto įstaigose.

Atėję vokiečiai buvo kiek kultūringesni. Jie atstatė seną Lietuvos pašto sistemą, tik prie centrinių paštų įstaigų suorganizavę savo pašto skyrius, vadinamus DPA — "Dienstpostamtus", nusodinę lietuvišką vadovybę ir įvedę vokišką tarnautojų kvalifikaciją. Sovietiškų cenzūros skyrių vokiečiai neatgavo.

1940 m. grįžę sovietai Lietuvon, nėra abejonės, tuojau atstatė savo 1940 m. įvestą pašto sistemą su visais pašto cenzūros skyriais, kuriuos išplėtė visos Lietuvos pašto kontoros (centrinės pašto įstaigos). Tą savo sistemą, aišku, jie dar patobulino. Iš senų lietuvių pašto tarnautojų mažai bėpaliko savo vietose, bet be lietuvių pašto tarnautojų, bent žemesnės eilės, jie negali apsieiti. Žinoma, yra, kad mažesnės pašto įstaigos visi tarnautojai yra lietuviai, aišku, jų daliai priklausant komunistų partijai.

Toks yra pašto sistemos vaizdas sovietų okupuotoje Lietuvoje.

Todėl laisvojo pasaulio lietuviams, susirašinėjantiems su savo giminėmis ar artimaisiais Lietuvoje, reikia tai atsiminti. Neužmirškime, kad sovietų pašto cenzūra Lietuvoje taip veikė anksčiau, taip veikia ir dabar. Ir ta griežta pašto cenzūra neustos veikusi tol, kol sovietai nepasitrauks iš Lietuvos, nes be to jie negali išlaikyti savo žiaurios režimo jiems svetimame krašte, kokia yra Lietuva, kur žmonės nebuvo, nėra ir nebus sovietams patikimi, nekaltant jau apie pačią Sovietų Rusiją ir jos gyventojus. Antra vertus, leгалizuota pašto cenzūra Sovietų Sąjungoje yra neatskiriama saugumo veiksnys režimui, kur žmogus neturi žmoniškos laisvės ir konstitucinės garantijos korespondencijos neliečiamybę, kaip kad yra laisvuose kraštuose ir kaip buvo Nepriklausomoje Lietuvoje.

2600 TELEVIZIJOS IMTUVŲ

Šiuo metu Lietuvoje turima apie 2600 televizijos imtuvų. Tai daugiau kaip tūkstančių gyvenimų vienas imtuvas. Be to, sovietinės gamybos imtuvai yra žymiai mažesnio ekrano. Vilniaus televizijos stotis šiuo metu veikia apie 60-70 valandų per mėnesį.

Radio registruotų klausytojų skaičiuojama apie 300.000, bet 200.000 iš jų yra tik vadinamieji "radio taškai", vadinasi, tik garsiakalbiai, įjungiami tik Vilniaus ar Maskvos programai klausyti. Bet apie 100.000 asmenų (ar šeimų) turi individualius radio imtuvus, tik nėra žinių, kiek iš jų turi trumpųjų bangų skales.

Amerikos Balsas savo laiką geriausiai buvęs girdimas vidutinių bangų skalę, tačiau lietuvių kalba programos nuo tos bangos numintos, paliktos tik ant trumpųjų bangų, iš kurių 25 metrų banga yra labiausiai trukdoma, o trumpesniųjų bangų beveik niekas neturi savo imtuvų skalės. —LNA—

PRASO PANAIKINTI SUSISIEKIMO SUVARŽYMUS

JAV-bės kreipėsi į Sov. Sąjungą, prašydamos panaikinti susisiekimo ir kelių suvaržymus užsieniečiams, Sov. Sąjungoje. Šiuo reikalu JAV-bių vyriausybė yra kreipusis į Maskvą ir anksčiau, bet iki šiol nėra gavusi atsakymo.

Basa Greitoji Pagalba

Vaikai ir net suaugusieji vasarą mėgsta vaikščioti basi. Kalbama, kad labai sveika basam pabraidžioti šilta rasa Gal būt. Gal sveika ir basai mašinai? Bet žmonėms nuo to nė kiek ne geriau. Atvirkščiai.

Šalčininkų rajono ligoninė turi basą greitiosios pagalbos mašiną. Jai tai tikriausiai patinka: stovi sau sniege ir snaudžia. Be jokio remonto ji čia puikiausiai išstarnautų keliasdešimt metų, o gal ir ilgiau. Bet ką daryti susirgusiems?

...Neseniai ligoninėje sučiurškė telefonas.

— Skubiai atsiųskite greitąją pagalbą. Ligonis silpnas.

— Basa mūsų mašina. Niekuo jums padėti negalime.

Nelaimingieji skambina į Vilnių.

Ne mūsų rajonas. Niekuo padėti negalime, — pasigirdo atsakymas.

Ką daryti? Žmonės skuba įsiekoti kitų susisiekimo priemonių, veža ligonį rogėmis. Šį kartą suspėjo: geri buvo arkliai. Bet gali būti ir blogiau.

Tai gi, basai mašinai sveika, bet žmonėms nuo to tik blogiau. Tačiau niekas — nei Sveikatos apsaugos ministerija, nei rajono vadovai nepadedą apauti šią taip labai reikalingą mašiną. Kodėl? Gal būtų todėl, kad jiems ji nereikalinga.

B. Gaidys

Iš "Tiesos", 1958.II.9.

PALAI DOTI BEKONAI

Dūksto rajono "Raudonosios žvaigždės" kolūkio zootechnikos Juozas Gruodis nuvežė į Naujosios Vilnios mėsos kombinatą keletą nupenėtų bekonų. Bet trys iš jų kaip į vandenį įkrito. Du, kaip tvirtina Gruodis, išsiganę skerdėjų, neišlaikė ir plyšo iš baimės jų širdys. Tai gi juos pakėlė Gruodis su šoferiu Belsku ir užkasė. Sako, net kapą supylė.

Užkasė, surasė aktą ir abu su šoferiu Belsku pasirašė, kad du bekonai krito pakeliui ir buvo palaidoti.

Paklausti, o kas buvo su trečiu. Jo, kaip tvirtina Gruodis, kombinate nepriėmė ir pasakė:

— Vežkites namo!

Gruodis atvežė, žinoma to niekas nematė, nors buvo diena, iškėlė iš sunkvežimio, o bekonas kad pasileis laukais tiesiai į mišką, kur tikriausiai vilkai sudraskė!

Apie kritusius ir "pabėgusius į mišką" bekonus bei Gruodžio aktą kalbos pasiekė rajoną. Rajono vykdamosios komitetas apsvairstė šį klausimą ir pavedė milicijai imtis priemonių. Niekart lankėsi milicijos darbuotojai kolūky, tikrino, rasė, vartė Gruodžio aktą ir kalbėjo:

— Parodysim mes jam, kaip kolūkio bekonus švaistyti...

Deja, nieko jie nepadarė Gruodžiui. O trijų bekonų kolūky kaip nebūta.

N. Ivanauskas

Iš "Tiesos", 1958.III.9.

ANGLŲ TEISĖ

Gana dažnai tenka susidurti su nuomone, kad Anglų teisė yra senoviškas keblus dalykas, už kurį kitos europietiškos teisės sistemos yra daug pranašesnės ir geresnės. Kritika dažniausia būna nukreipiama prieš anglų teisinę precedentų sistemą. Dalis šios kritikos yra pagrįsta, bet didelė dalis yra paremta tikrai individualiu įsitikinimu arba nepilnu pažinimu sistemos, kuri yra kritikuojama.

Angliška precedentų arba bylų įstatymų (case law) sistema galima suprasti žiūrint tikrai iš istorinio taško. Ta sistema susikūrė per dešimt šimtmečių, tad ir jai suprasti reikia grįžti keletą šimtmečių atgal.

Bet prieš žvelgiant į praeitį, pasižiūrėkim, kas tai yra, ko užuomazgos mes įjėsikosime istorijoje.

Daugumoj Europos šalių krašto įstatymai yra randami kodeksuose. Pas anglus įstatymai nėra surašyti kodekse, bet eilėje raportų išspresčių bylų. Tų sprendimų privalo laikytis net ir augščiausias Anglų teismas.

Šitokia sistema pradėjo kurtis 1066 metais, kai Normanų kunigaikštis Vilhelmas I nukariavo Angliją. Nukariavęs Angliją, jisai sukūrė stiprius centrinės valdžios organus ir ypatingai rūpinosi krašto teismine administracija. Jis įvedė keliaujančių teisėjų sistemą, kuri buvo vėliau pertvarkyta ir sustiprinta Henriko II. Ypatingai yra pažymėtina, kad Anglijos karaliai nebandė praversti įstatymų reformos arba išleisti kodeksų, bet rūpinosi teisinės administracijos, esamų įstatymų papildymu ir ginčų teisingo išsprendimu. Čia ir yra Anglų teisės išsivystymo pagrindai: keliaujančieji teisėjai pamažu sukūrė krašto įstatymus įstatymais, kuriuos tie teisėjai papildinėjo ir tobulino, buvo paimti iš krašto papročių, o kur krašto papročiai neatitikdavo kokiame nors atveju, iš Romėnų ir Bažnytinės teisės, savo pačių sąžinės, tokiu būdu sukurdami naujus įstatymus. Karalių, ir vėliau parlamento leidžiamieji statutai, taip pat turėjo įtakos, bet jie liksdavo dažniausiai tik specialius reikalus, o ne bendrą įstatymdavytę.

(Čia primenu, kad kalbame apie civilinę, ne kriminalinę teisę. Kriminalinė teisė yra nekomplikuotas dalykas ir jos vaidmuo teisės išsivystyme nėra reikšmingas).

Vieno teisėjo sprendimas buvo sekamas kitų ir taip pradėjo vystytis krašto įstatymai. 15 – 16 šimtmečiuose prasidėjo išspresčių bylų raportavimas. Tada ankstyvesnių bylų sprendimai įgavo dar didesnį svorį. Galutinis išsivystymas buvo pasiektas 18 šimtmetyje, kada prasidėjo modernus bylų raportavimas ir buvo išvystyta doktrina, kad sekimas ankščiau vykusių bylų sprendimų yra privalomas. Nuo to laiko prasidėjo dabartinė precedentų sistema.

Žinoma, ne visi įstatymai yra randami bylų knygoje. Dalis jų yra parlamento išleistuose statutuose. Pagrindinius principus ir bendrus krašto įstatymų bruožus mes rasim bylų raportuose, o tik detales arba specialias įstatymų šakas aptiksime statutuose. (Dėl idomumo – bylų knygy, pritaikomo Australijoje, yra apie 1500, kiekviena apie 700 puslapių.)

Tokia sistema galėjo išaugti tikrai Anglijoje. Čia ilgą laiką viešpatavo stipri centrinė valdžia ir tai sudarė sąlygas palaipsniškai įstatymų išsivystimui. Kitos tokios sistemos nėra kitur Europoje, nes įvairios revoliucijos ir invazijos užkirto kelią šitokių įstatymų

vystymuisi. Vienintelė sistema, kuri turi panašumo angliška, yra Romėnų teisė. Čia irgi buvo palaipsniškas išsivystymas ir šeštame šimtmetyje po Kristaus Justynianus įvedė kodeksą, kuris buvo visos Romėnų teisės santrauka.

Dabar galėtume svarstyti, kuri sistema yra pranašesnė: Europinė kodeksinė ar Angliškoji precedentų sistema? Argumentų, žinoma, yra už abidvi. Aš patieksiu argumentus tikrai už vieną – Angliškąją sistemą.

Krašto įstatymų sudarymas nėra vienos generacijos darbas. Kodeksu suformuotajai gali būti per daug paveikti to meto sąlygų ir revoliucinio karščio. Tokiu būdu, jų sukurta kodeksas gali būti persunktas esamosios socialinės filosofijos, ir tai gali netikti vėlyvesnėm generacijom. Kaip pavyzdį paimsim Hammurabi kodeksą: atitolinus jį nuo savo laikų ir savo krašto, jis turi tik akademinio idomumo, bet jokios praktiškos reikšmės. Įstatymai, kurie išsivystė per ilgą laiką, kurie buvo paveikti įvairių aplinkybių, galvosėnų ir besikeičiančių socialinių sąlygų, bus daug išsamesni ir pilnesni. Tai įrodo Romėnų teisė, kurios galin-gumas yra pripažįstamas ir šian-dien, ir kuri sudarė pagrindą beveik visom (išskyrus Anglų, kur Romėnų teisės įtaka buvo netiesioginė ir nedidelė) Europos teisinėm sistemom.

Kodeksas, nors ir labai rūpestingai paruoštas, negali apsvastyti ir daleisti visų aplinkybių, kurios galėtų įvykti. Tokiu būdu, iš-tikus kokioms nors ypatingom aplinkybėm, teisėjai pasilieka be įstatymo. Anglų įstatymų susiformavimo eigoj buvo daugiau iš-spręsta bylų ir tuo būdu buvo ap-

svarstyta daugiau atvejų, negu kad galima būtų surašyti į kodeksą. Tokiu būdu, įstatymai yra daug tikresni ir ginčo atveju galima geriau atspėti būsimosios bylos eigą. Dėl to Anglijoje yra daug mažiau bylinėjimosi, negu kituose Europos kraštuose.

Trečias argumentas už angliškąją sistemą remiasi tuo, kad kodeksu redaguotojai, remdamiesi prielaidomis ir abstrakčiom teorijom, gali nutolti nuo realybės ir jų įstatymai gali išeiti praktiškai nepritaikomi. Bylų įstatymo sistemoje šito yra išvengiama, nes kiekviena byla yra nuspresta, atsirėmus į konkrečius gyvenimo faktus. Tokiu būdu įstatymai negali atitolinti nuo kasdieninio praktiško gyvenimo, bet seka esamas nuomones ir socialinius pareikalavimus.

Nors precedentų sistema ir yra tipiškas angliškas produktas, bet nei viena įstatymų sistema negali visai be jos apsieiti. Prancūzijoje, bandant suprasti esamus įstatymus, ir žiūrint vien tikrai į civilinį kodeksą, o nežiūrint į teismų sprendimus, gautume, visai klaidingą įstatymų vaizdą. Vokietijoje, nors teoretiškai žiūrint vyriausio teismo (Reichsgericht) sprendimai nėra privalomai sektini, bet praktiškai žmonėnėji teismai yra, nors ir netiesioginiu būdu, seka augšč. teismo sprendimus.

Matome, kad precedentai turi svarbos ir kitur, bet Anglų teisėje precedentų naudojimas yra pasiekęs augščiausio išsivystymo. Lengva pasakyti, kad tai yra kraštutinumas ir delto neigiamas, bet pažinkime Anglų teisę, jos veikimą, ir tada padarykime išvadą. Plačiai yra pripažinta, jog Anglų įstatymai yra vieni iš išsamiausių pasaulyje, o Anglų teisė kaip pavyzdys augšto idealo.

R. Daukus

MT. EVELYN, 1958

Mt. Evelyn, prie Melbourne, šiemet įvyko III-sis akademikų skautų savaitgalis – stovykla. Šie Melbourne būreliai rengiami akademiniams savaitgaliai yra gražūs ir sveikintinas reikšmės jaunimo lietuviškame darbe. Žiūrint į tųjų savaitgalių didelį pasisekimą, reikia tikėtis, kad jie išliks tvirta tradicija Melbourne studentų gyvenime.

Savaitgalį atidarius, po Gaudeamus ir Melbourne būrelio pirmininko V. Vaitkaus žodžio, stovykla buvo perduota į A. Žilinsko rankas, kuris jai ir šiemet sekmingai vadovavo. Išlausius visokias įsakymų, kas liečia tvarką, pareigas ir t.t., prie kolegijų paruoštos kavutės buvo linksmam padainuota ir pasisnekučiuota.

Savaitgalyje buvo iškeltos dvi pagrindinės mintys, kurios visus liečia kaip žmones ir kaip lietuvius. Pirmoji problema patiekta suvažiavusiems, buvo: "Kas yra žmogus?" Šia tema kun. dr. P. Bačinską skaitė įdomią ir išsamią paskaitą. Prelegentas klausimui nagrinėjo iš trijų taškų, būtent – kokia yra žmogaus kilmė, esmė ir prasmė. Mokslai kurie tyrinėja žmogaus kilmę (paleontologija ir biologija) neįrodo, kad žmogus būtų kilęs iš žemesnių gyvių. Nors iškaskenos ir rodo, jog vėlyvesni gyviai turi tobulesnę formą; plyšis tarp tobuliausio gyvio ir žmogaus yra vistic per didelis. Iškaskenos taip pat atskleidžia ir žmogaus dvasinį gyvenimą, kaip pav. religines ir socialines apeigas bei meniškų kūrinis, ko joks gyvulys negalėtų atlikti. Žmogaus esmė pasireiškia tuo, kad jis apima savyje visą visumą: cheminius elementus, augalus ir svarbiausia – dvasinį

elementą. Jis gali atkurti pasaulį savo vaizduotėje, turi kalbą, meno supratimą, įvelgia daiktų esmę ir – turi laisvę. Gyvulys yra gamtos dalis, žmogus jos viešpatas ir gali susikurti sau moralinę aplinką. Bet kodėl gi žmogus yra ant žemės? Kam turi tarnauti? Gamta nepastatė to uždavinio. Žmogus joje augščiausia būtybė, bet jis jaučiasi menkas ir nepatenkintas. "Jis stovi sužeistas visatos viršūnėje ir žiūri į Anapus – ten jo prasmė ir atsakymas".

Kun. dr. Bačinskui padėjo ir diskusijas pravedė adelaidis T. Zurauskas.

Antrąją problemą nagrinėjo A. Staugaitis. Jo sumanijai praverstas pokalbis – diskusijos, tema: "Jaunesnės kartos padėtis Australijos lietuvių tarpe" – įtraukė pasisakytį daugumą dalyvaujančių. Klausimas, ar svarbiau tik savųjų tarpe reikštis ir išlaikyti lietuviybę ar mėginti daugiau Lietuvos bylą kelti australų tarpe, sukėlė itin karštų diskusijų. Galvoje, kad pirmoji vietoj, vis-tik, reikia išlikti lietuviams, nes jau vien tuo prisidėsime kovojė dėl Lietuvos. Aišku, progoms pasitaikius, propaganda būtų ne pro-šalį. Kol A. Staugaitis patiekė penkis punktus, kurių jaunimas neturėtų užmiršti: 1. lietuviybė turi būti pagrindas, ant kurio statytini idealai; 2. Lietuvos laisvinimo darbas vienija visą jaunimą; 3. lietuviybės išlaikymas savyje yra šventa pareiga; 4. skverbiantis į platumą, nepamirš-ti savo tikslo ir 5. nelaukime, kad kiti už mus mums laisvę atkovotų! Šiam pokalbiui pirmininkavo K. Brėdikytė.

Šalia rimtų kalbų ir diskusijų, buvo laiko ir pasilinksinti. Vie-

Menas Evoliucijoje

(SANTRAUKA IŠ ORIGINALIAI ANGLŲ KALBA RAŠYTO STRAIPSNIO)

Das Publikum will wie Frauenzimmer behandelt sein: man soll ihnen durchaus nichts sagen, als was sie hoeren moechten.

Goethe.

Gyvenime mūsų biologinės ir dvasinės funkcijos yra neišskiriamai surištos su daugeliu organizacijų ir santvarkų; su įvairiom socialinėm institucijom; su religiniais ir kitais ideologiniais paliepimais ir potvarkiais; su įstatymais ir t.t. – su nesuskaitomom veiklom, kurios visos stato konfliktiškus reikalavimus, viešpatuojančio ir absoliutinio pripažinimo, savo dalyviams. Ką mes tik darom ar sakom, paveikia tas skirtingas mūsų egzistencijos sferas, ir automatiškai išsiskiria šen ar ten pasipriešinimą: ypač mes tą matom, kai kokia naujesnė nuomonė nesutinka su mūsų ilgai išdirbtu gyvenimo šablonu, prieštarauja taip mieliai rutinai. Ir mes tada įjėsikom savo kovos kūjo, arba sukam nugaras ir ke-liam nosis į viršų.

Žmogus, pats komplikuočiausias ir įdomiausias natūros pasireiškimas, daugel jo psichologijos šakų, gali, gal kiek ciniškai, būti suskirstytas į keletą dalių, ir estetiškam (ar bent šio perskyrimo) tikslui, mes galime priimti, kad žmogus susideda iš kūno, sielos ir intelekto (žodis kuris arčiausiai teigia anglišką 'mind'). Kūnu, aš suprantu ypač jutimo organus mūsų gerai žinomam kūne. Impulsai, kurie patenkina mūsų akį, ausį, liežuvi, lyties organus, paveikia mūsų kūną. Siela, aš suprantu, yra ta mūsų dalis, kuri paveikia, pasireiškia įvairiais, mum gerai žinomais jausmais. Menas, kuris mus prislėgia, ar kuris mus uždega, ar kuris mūsų jausmus paveikia rafinuotiskėniu būdu, paveikia mūsų sielą. Intelektu aš vadinu likusią mūsų dalį, kuri yra racionalios mūsų dalis. Jai priklauso tokie dalykai kaip simetrija, sistematika, abstraktas supratimai ir t.t. Matematikas, sėdėdamas valandomis spręsdamas komplikuo-tą problemą, yra paveiktas tos problemos sprendimu tik savo intelekto. Tos problemos sprendimas jam nesukelia jokių kūniškų pasitenkinimų, nei jausmų (čia reikia išskirti patį sprendimą nuo išsprendimo, kuris jam suteikia ausmų kompleksą); tačiau sprendimas pats į jį veikia, ir jis juo turi intelektualinį pasitenkinimą. Bet koks mūsų pasireiškimas apima didesniam ar mažesniui laipsnyje visas šias tris dalis, taip kaip kiekvienas kūnas mūsų fiziniame pasaulyje apima masę, tūrį, ir formą – visas tris savybes kiekvienu metu. Taigi, kiekvieną

ni tenisą žaidė, kiti plaukimo lenktynėse dalyvavo, tretį išskilauti ejo. Puikus oras daug prisidėjo prie gero laisvalaikio praleidimo. Paskui įvyko šaunus "nusi-gyvenusių inteligentų linksma-vakaris". Žiūrint į rūbus, visi gana nusigyvenę atrodė. Tik kol R. Stakauskas iš Sidnejaus pagal paskutinę madą apsilvilkęs buvo – su maišu! Linksma balius buvo tik merginom kiek liūdniau išėjo, kai grįžusios į savo baraką nei viena savo natkinių rūbų nerado. Matyt, vyrai taip "nusi-gyveno", kad savų įsigyti neįstengė... Kun. dr. P. Bačinską prisidėjo prie šeštadienio vakaro pasisekimo, parodęs filmą apie Lurdą bei Geelonge įvykusią sporto šventę. Taip pat balius buvo įvairintas jo ir kitų išpildytais kupletais.

Sekmadienį kun. P. Bačinską atlaikė šv. Mišias ir pasakė pamokslą, o po pietų įvyko stovyklos uždarymas. Trumpos, bet pilnos gilių minčių ir linksmai praleistos dienos stovykloje baigėsi. Gaila išvažiuoti, bet metai greit praėina – 1959-iais vėl susitiksimė. Mt. Evelyn'e.

P.D.

meno kūrinį mes apimame visom trim dalim, iš kurių susidarome, viena dalimi daugiau, kita mažiau, atitinkant kūrinį.

x x x

Religijos, konkuruodamos, patiekia žmonijai maloniausią, ir tuo pačiu metu, atrodo, neįtikinamiausią kūrimo teoriją. Nuo tokios teorijos, kokia ji bebūtų, evoliucija žengia pirmyn savo nuostabių, neatremiamų, ir neišvengiamų keliu. Ir štai mes esame: su augščiausiais išsivysčiusiu kūnu (palyginant su žvėrimis); su siela, kurią mes išvystėme laike daugelio šimtmečių; su intelektu, kurio žymės net augščiausiuose gyvuluose yra nepastebima.

Intelektas yra mūsų jauniausias įgijimas, ir užtat (pagal bendrą išsivystymo dėsnį) yra mūsų augščiausias ir vertingiausias. (Panašiai smegenys yra gyvulių jauniausias ir todėl taip pata ugščiausias ir vertingiausias įgijimas). Tai yra savybė, kuri skiria žmogų nuo gyvulio sąvokos; augštesnė nuo žemesnės civilizacijos; augštesnį intelektą nuo žemesnio individo. Tačiau idealas yra balansas mūsų trijų dalių – balansas augščiausio pasiekimo tose trijose dalyse. Šis idealas negali būti kažkas, ko mes dar nepasiekėm, kokia evoliucijos tobulybė – nes tokia, paprastai, neegzistuoja. Jei evoliucija turėtų tikslą, tai pirma, tas nesutaptų su mūsų laisvo noro sąvoka; antra, jei mes tą tikslą pasiektumėm – kas tada? Pasiekėm, – žmonijos tobulą laimę, – yra nesuderinama su žmogaus prigimtim; ir trečia, tada evoliucija ir bet kokia pakaita pasibaigtų ir visas biologinis gyvenimas stovėtų prisalęs vietoj. Žmonijos tikslas turi būti jos gyvenimo laiku pasiektas balansas tarp augščiausio pasiekimo mūsų trijose savybėse.

Mus menas paveikia trijose mūsų dalyse: Kūne, seniausioj ir lėčiausioj išsivysčiusioj dalyje; Intellekte, šviežiausioj ir greičiausiai išsivysčiusioj dalyje; ir sieloj, stovinčioj savo savybėse tarp kitų dviejų.

Prisiminkime labai pritinkančią Alfredo Panzini citatą:

"Menas seka gyvenimą kaip šešėlis kūną. Menas nurodo meridianą, ir matuoja praslenkančią valandą."

kurio teisybė remiasi meno dviem tikslais: subjektyviniu ir objektyviniu, kurie, kadangi apima visų žmonių, sudaro išimtiną meno tikslą. Pirmas apima meninin-

TAI AŠ

Mano veidas yra kaukė –
Aš neturiu draugų.
Ne. tat būtų per daug:
Aš neturiu draugo.

Aš esu vienišas ir tuščias,
Aš atidaviau ką turėjau.
Liko tik skausmas,
Kurio niekas nenori.

Mano veidas šypsosi,
Ir žmonės mano, kad esu laimingas.
Aš mirsiu su šypsena veide
Ir žmonės galvos, kad nepažinau skausmo...

Antanas Vilnietis
1957-11-13

STUDENTŲ ŽODIS

Šį skyrių užpildo savo rašiniais studentai. Pirmajam ir dabar spausdinamam 2 numerui medžiagą pateikė sidnejiškiai lietuviai studentai.

Skyriaus vedėjas stud. teisin. R. Daukus.

Šiame numeryje rašo: R. Daukus, P.D., G. Danta, Antanas Vilnietis ir R. Stakauskas. (Žiūr. 3 ir 4 psl.)

ką, jo nepergalimą būtinumą save išreikšti vienu ar kitu meno keliu; antras apima tą žmonijos dalį, kurią tas menas paveikia, t.y., kuri tą meną priima. Kaip Panzini išreiškė, menas atitinka savo laikotarpiui. Grynas menas išreiškia kūrėjo galvosėną ir vaizduotę jo butybės laike, ir jis yra taikomas tuo metu gyvenančiam žmogui.

Bet kadangi menas yra praeities ir ateities vaizduotės įtakoj, meno kurinys priklauso periodui, kuris gali tęstis daugelį metų. Mes tą matom žmonijoj, kuri, bendrai paėmus, nemėgsta savo laikui pri-taikyto meno, bet atsilikusi, vel-kasi po praėjusius šimtmečius. Šis konservatyvus atsilikimas yra perdėtas ir ypač šioj eroj yra pasiekęs savo zenitą. Jei mes tam įjėsikosim pagrindo, vienintelę pr-itinkama priežastis yra intelekto išsivystimo atsilikimas. Prieš tai įrodant, pažiūrėkime, kokias abso-lutines savybes visi menininkai turi, ir kaip mes galime atskirti geresnį nuo blogesnio menininko.

(Tąsa 4 psl.)

KRONIKA

* Sidnejaus Rotušės salėje (Town Hall), neseniai įvykusiame tarptautiniame baliuje Australijos federalinės vyriausybės ministeriui Holtui buvo pristatytos 16 tautybių debutantės. Lietu-vaitėms atstovavo odontologijos studentė A. Grincevičiūtė, o jos palydovu buvo stud. R. Daukus.

Šio baliiaus programoje šauniai pasirodė mūsų skautų tautinių šokių grupė, vadovaujama stud. M. Osinaitės.

* Komercijos stud. N. Ivinskaitė atstovauja savo kursui Commerce Degree Students Association.

* Alg. Ruša vakarais studijuoja, o dieną dirba Woolworth's bendrovėje, kur yra vienos krautuvės vedėjas (manageris).

* ALSSG-os Sidnejaus skyriaus revizijos kom. narys T. Rotcas tarnyboje buvo paaugštintas ir perkeltas iš Sidnejaus į Albury, kur yra paskirtas Albury Technical College administratorium.

* R. Stakauskas, N.S.W. Technologijos universiteto studentas, žaidžia savo universiteto Rugby komandoje, kuri dalyvauja Sidnejaus miesto turnyre.

* Kiekvienais metais Sidnejaus universitetas mini Commemoration Day, kurios metu studentai kėčia įvairius pokštus miesto gatvėse ir stengiasi sukelti miesto centre kuo didžiausį sąmyšį. Policija tą dieną turi nemažai vargo su studentais. Kartais geras studentų būrys nugalėnoma į "šaltąją". Suprantama, kad mūsų šiečiai taip pat dalyvauja. Šiemet vienas kolega vos nepakliuvo, kai mėgino išleisti orą iš "Juodosios Marijos" padangų, kurioje jau sėdėjo pustūžinis studentų. Viena kolegė pasižymėjo reikalaujama lygus atlyginimo moterims ir vyrams, o vienas kolega turėjo pasiaiskinti policininkams, kai jis mėgino parduoti St. Andrews katedrą.

LIETUVOS STUDENTAI — PRASTI ATEISTAI

Agitacijos pamokose studentai tarp kitų dalykų lavinasi ir ateistinių teorijų populiarizacijoj. Bet Kauno Politechnikos Instituto Hydrotechnikos fakulteto II kurso studentai šiuo požiūriu menkai pasirodė prieš vizitatorius. Studentė, skaitydama iš lapuko, be jokio vargo sukritizavo katalikiškąsias partijas, bet klausytojų veiduose vizitatorius matė išraišką, sakantią, jog nėra ko tuos dalykus aiškinti, nes visi ir taip žino. Tačiau kilus klausimui apie religijos žalingumą ar naudingumą, studentai nemokėjo paaiškinti nei vieno, nei kito, versdamiesi tik bendrybėmis. Vizitatoriaus išvada – studentai negalėtų diskutuoti su paprasčiausia tikintčia moterėle... — LNA —

BIUROKRATIJA IR RAŠTININKYSTĖ

Mokslininkai dažnai nusiskundžia, kad jų techniški laimėjimai yra vis daugiau trukdomi perdėlio oficialumo ir milžiniškų raštininkijos formų. Šis faktas yra pastebimas Australijoje, o ypačiai Amerikoje, kur rasime galybę pavyzdžių, rodančių mokslininko supančiojimą formomis, formalumais ir eigos procedūromis.

Gaunasi ypatingas trynimasis, kada techninio darbo detalės yra tvarkomos administracijos žmonių, kurie apie šį technišką darbą neturi mažiausio supratimo, bet yra įgaloti daryti sprendimus, kurie labai dažnai būna klaidingi ir net žalingi.

Amerikos tautinė išradėjų sąjunga skelbia, kad 33% iš 500 žinomiausių Amerikos išradėjų niekada neatneša savo naujų išradimų, su karo ginklo galimybėmis, valdžiai, nes jie:

1) Galvoja (paprastai žino), kad valdžia šykščiai už išradimą sumokės.

2) Bijo būti paskandinti tarp oficialių raštininkų ir bereikalingų formų, net su galimybėmis toje legalioje košėjo prarasti patento teises.

3) Nemėgsta būti siuntinėjami antganiškų biurokratų nuo vieno raštininko prie kito.

Ar visi tie išradimai dingsta? Ne. Būna, paprastai, pritaikomi ir patentai perleidžiami privačioms firmoms, kur susitinkama su minimumu formų ir didžiausiu atlyginimu.

Klasikas mokslininkų neįvertinimo bei raštininkų terliojimo pavyzdys yra dr. Enrico Fermi ir jo šeši kolegos. 1940 m. jie patentavo atominės bombos sprogimo procesą, kurį JAV valdžia panaudojo su gerai žinomais rezultatais. Iki 1950 m. šie mokslininkai buvo stumdomi nuo vieno valdžios pareigūno prie kito ir negavo nei vieno cento. Pagaliau, 1950 metais, perkėlė savo bylą į teismą, iš kietakumpės valdžios šie mokslininkai tegavo po 50,000 dolerių, kaip mokėstį už pasinaudojimą patentu. O iš išradimo panaudojimas valdžiai sutaupe milijardus dolerių, nes su trumpino karą.

Kalbant apie raštininkų formų malumus (angliškai "Red Tape"), dr. Lloyd V. Berker, vyriausias techninio mokslo patarėjas Amerikos valdžiai, yra pranešęs mokslininkų kongrese, kad valdžia turi net 30 atskirų paslapties klasifikacijų (vien tik techniškoje departamentuose), kurios labai dažnai trukdo naudingą informaciją pasiekimą tarp paskirų departamentų ir bereikalingai suvaržo mokslininkui informaciją, kuri yra naudinga ir net būtina jo darbui. "Tokių būdu," dr. Berker pareiškė, "Atmetus eilę šių paslapties klasifikacijų ir išlaisvinus daugumą paslėptą mokslo dalį, mokslininkų darbo sparta pašoktų apie 20% laiko sutaupymo atveju". Paprašytas kongreso narių duoti porą pavyzdžių, kokios yra paslėptų klasifikacijų, dr. L. V. Berker atsakė, kad jis negali cituoti jokio pavyzdžio, nes ši informacija taip pat yra klasifikuojama "paslaptis".

Visai neseniai buvo pailiustruota, kokių nerealių gali būti paslapties kategorijų. Dr. Fred Whipple, vienas iš specialistų erdvės moksluose, buvo parašęs keletą tezių savo mokslo šakoje, kurios buvo klasifikuotos atitinkamo valdžios skyriaus kaip "augštoji paslaptis" ir uždarotos šio departamento apsaugos kabinetuose. Neseniai dr. Whippley prireikė peržvelgti vieną iš savo tezių.

"Ar galėčiau pamatyti...?"

"Ne!"

Turint prieš akis šitokių biurokatišką reikalo nesupratimą ir net antganiškumą, yra gana nuostabu, kad išradėjai dar vis kartas nuo karto paklovena valdžios duris.

Laikui bėgant, neproporcingai didėja raštininkų skaičius valdžios įstaigose, taipogi didėja ir naujai išrastas "raštininkystės

mokslas". Jau neskaitant fakto, kad valdžios įstaigos yra išlaikomos žmonių — mokesčių mokėtojų pinigais, šis "raštininkystės mokslo profesorių" perteklius palgina iki šiol paprastus formalumus bei procedūras, nes, kaip pratarė sako, — per daug virėjų ir sriubų sugadina.

Kaikiurios iš šių raštininkų — administratorių sukurtos procedūros yra be mažiausio sąlygų ir reikalo supratimo, be jokios vaizduotės.

Pavyzdžiui: Įvairūs federaliniai departamentai įteikė savo pareigūnams instrukcijas, kas patartina daryti priešui užpuolus su atominėmis ar hidrogeno bombomis — teisingiau, ką turi daryti pareigūnai po tokio bombardavimo:

"Valdžios darbininkas turi užpildyti formą, randamą artimiausiam pašte (jeigu jis dar tebeisto). Pašto viršininkas (jeigu toks dar beliko gyvas) persiunčia šią formą (jeigu persiuntimo priemonės dar tebeveikia) į "civilinę patarnavimo komisiją" raštinę (jeigu tokia dar tebeveikia), kuri praneša atitinkamos valdžios departamentui į jo laikines patalpas (jeigu toks departamentas ir tokios patalpos tebeegzistuoja). Tokiu būdu, baigiama instrukcija, kiekvienas valdžios darbininkas

kas bus laikomas aktyviam sąrašė ir jo alga persiunčiama jam, kada bus žinomas jo naujas nuolatinis adresas, pareigos bei darbo laikas..."

Nereikia daugiau analizuoti šių instrukcijų, kad suprastume, jog jų kūrėjai, greičiausiai, savo galvas buvo panardinę atominės bombos "grybo" dūmuose: Juk po atominės bombos sprogdimo, dar gyvas išlikęs, galvą ant pečių turįs žmogus neįsiskaičius "pašto su gyvu vyriausiu paštinku, kuris užpildytų formas ir persiuntų..." — toks žmogus pirmiausiai nešėtų savo kailį iš pavojaus zonos.

Čia neturima tikslu įrodinėti, kad raštininkija nereikalinga, tačiau žmonės, kurie dirba administracijoje, turi nors paviršutiniškai suprasti savo departamento techninius aspektus, kad būtų šios akademinių ryšių tarp gyvenamųjų ir techninių ir grynai administracinių pareigų.

Antra, jei būtų atsakyta nura dalies akademikų nekendamo biurokratizmo, ir būtų pasistengta suliginti mokslininko atlyginimą su mokymu privačiose firmose, atsirastų daugiau mokslininkų, nes pasirinkimas techninio mokslo šaką ne vienas studentas pasvyra į tą pusę, kur, baigus mokslą, mokami didesni pinigai.

R. Stakauskas

LAIŠKAI REDAKCIJAI

Gerb. p. Redaktorium,

"Mūsų Pastogė" Nr. 19 (375), š.m. gegužės mėn. 20 d., tilpo str. "Lituanian choro koncertas Adelaidėje", kuriame V.R. rašo, kad vienas dalykas palikęs neskany prisiminimą, tai "netaktiškas išsišokimas" su Lietuvos himnu. Koncerto rengėjai esą sąmoningai neįtraukė Himno į programą, o pasirinkę giliai patriotinę dainą "Šiaurės pašvaistė", kuria ir užbaigė koncertą.

Kadangi apie šią koncertą plačiai kalbama Adelaidėje, tad ir aš noriu pareikšti keletą savo minčių.

Kiek atsimenu, visi aknščiau rengti koncertai būdavo užbaigiami choro ir publikos kartu su giedamu Lietuvos himnu. Tad keista, kad choras šį kartą sąmoningai (mano pabrūkta) neįtraukė Lietuvos himno programos užbaigimui.

Vienas choristas pareiškė, kad jam "Šiaurės pašvaistės" dainoje esą gražesni žodžiai, kaip Lietuvos himne. Manysime, kad tai tik paskiro choristo, bet ne koncerto rengėjų nuomonė.

Šiandien gražesni žodžiai "Šiaurės pašvaistėje", o kokie bus gražesni rytoj? Ar jau Adelaidėje mūsų tautos himną ir ateityje tegalės pagiedoti tik broliškas latvių choras?

Gyvendami čia, Australijoje, matome, kad visuose susirinkimuose, kinuose bei koncertuose pradedama su angliškąju himnu. Gera ir graži tradicija, o mes išblaškyti ar išsiblaškę nenorime

laikytis tradicijų, kurios jau apie 15 metų yra įsipilietinusios.

Su daug tautiečių esu kalbėjęs apie pastarąjį koncertą, ir, deja, daugelis sveikina tą poną, kuris, koncertui pasibaigus, užgiedojo Lietuvos himną, tuo atitaisydamas choro klaidą.

Man atrodo, kad Tautos himną užgiedojusis šituo atsitikimu nėra netaktiškai išsišokęs, bet netaktą padarė koncerto rengėjai neįtraukdami Lietuvos himno koncerto užbaigimui.

Su pagarba

J. Riauba.

Gerb. p. Redaktorium,

Perskaitęs aprašymą apie "Lituanian" choro koncertą Adelaidėje, (M.P. 1958.5.26.) jaučiu pareigą atsakyti į pastabą apie "netaktišką išsišokimą" liečiantį Lietuvos himną. Jeigu jau buvo padarytas netaktas, tai jis buvo choro pusėje, nesugedant Himno.

Retai dabar išgirstame savo himną. Beveik visi mūsų pareigūnai prasideda su Anglijos himnu, nes tai privaloma. O kur Lietuvos himnas? Negi mes jau tiek sublednėjome dvasioje, kad galime pastovėti su kepure rankoje, kol pagroja mums svetimą melodiją, bet lyg pristingame jėgų sugiedoti mūsų himną.

Reikia tikėtis, kad koncertų ar kitokių pareigūnų organizatoriai ateityje nebeduos progos tokiems "netaktiškims išsišokimams", kuris turėjo daugumos koncerto klausytojų nuosirdų pritarimą.

Dalyvis.

PIGIAUSIAI IR GREICIAUSIAI PACIŲ SUPIRKTI SIUNTINIAI SIUNCIAMI PER

„ROMUVA“
OVERSEAS PARCEL SERVICE

SAV. L. VACBERGAS

36 WALPOLE ST., KEW, VIC.

TEL. WM 6032

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVES, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.

Rockdale stotis. Tel.: LW 1220

SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.

Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.

Prekęs duodamos ir išimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

MENAS EVOLIUCIJOJE

(Taša iš 3 psl.)

Šios savybės yra trys: originalumas, bendralaiškumas su gyvenimu, ir išsivystimas savo kūryboje. "Su originališkumu mes tuoj sutiksim, nes kopija kito kūrybos bus reprodukcija, o ne meniška kūryba. Bendralaiškumui aš suprantu platesnę apimtį, negu tas žodis išreiškia. Meno istorijoj at randame kartais kūrėjų, žinomų kaip didelių genijų, ir net kaikiurį vadinami neužginčijamai didžiausiais pasaulieji tokie ir tokie. Šie menininkai, kurdami savo laikotarpyje, yra smarkiai peršokę savo periodą, turėdami užtektinai impeto ne tik susidaryti substancinį pagrindą savo menui, bet ir žengti šuoliais pirmyn, taip atsiradami kokį šimtmetį priekyje. Du pavyzdžiai muzikoje yra Bach'as ir Beethoven'as. Tuo atveju tenka kelioms menininkų kartom pasivyti jų pasiekimą ir grąžinti meną vėl prie bendro lygio. Menininkas, užtat, turi kaip savo meno pagrindą paimiti tos meno formos viršūnę (kurios, mes matėm, chronologiškai neatitinka), kurias jis savo laike randa, ir nuo to pagrindo žengti pirmyn ir prisidėti prie bendro meno progreso. Jei Rafaelis nebūtų gyvenęs, ir jei šiaurės kas nors jo paveikslus sukurtų, nors tas kūrėjas ir būtų originalus, jo kūriniai neatitiktų mūsų dabarties gyvenimo, būtų verčiau pripažinti kaip nenatūralus išsimezdinimas, negu kaip vertingas menas. Tuo labiau taip būtų, jei kas nors kurtų senovės egiptiečiam ar babiloniečiam pritaikant meną. Jei menininkas nerodys išsivystymo savo mene, jis bus meno evoliucijoje beilgis taškas, o ne kūrėjas, prisidedantis prie meno išsivystimo.

Šios trys savybės ir sudaro matą, kuriuo mes galim matuoti menininko vertę. O dabar sugrįžkime prie prieštasties, kodėl žmonės bendrai mėgsta meną pereitų šimtmečių daugiau, negu dabarties.

Nors žmonės mėgsta meną sukurtą prieš kelis šimtmečius, jie nemėgsta sukurti prieš dvidešimt ar trisdešimt šimtmečių: toks menas yra vertinamas daugiau iš istorinio, negu iš estetinio taško. Be to, kiekvienas žmogus mėgsta tą meną daugiau, kuris arčiau atitinka jo geografines, nacionalines ir rasines aplinkybes. Jei mes, pavyzdžiui, paimsim vokiečių meno mėgėją, jis greičiausiai mėgės vokišką meną labiausiai. Taip pat jis, turbūt, mėgs meną šalimų valstybių.

Menininkai yra mažiau ar daugiau apdovanoti savo srityje, ir užtat sugeba netik susidaryti pamatą iš iki jų dienos išsivysčių meno, bet ir prisidėti prie bendro meno išsivystimo. Tad meno progresas yra menininkų — genijų rankose, o to meno įvertinimas ir mėgimas mažiau apdovanotų, — ne genijų rankose. Mes užtat galime visai lengvai suprasti, kad meno mėgimas natūraliai turi būti atsilikęs nuo meno kūrybos.

x x x

Klausinédamas draugų (kurie atsitiktinai mėgo muziką daugiau negu kitą meno šaką) apie jų muzikos skonį ir jo pasiekimą, ir sudėdamas jų bei mano išdėstimus, priėjau prie svarbiausių spyrų, individo muzikos mėgimo kopėčių. Eilė detalėse ir išimtyse netiksliai, bet toks netikslumas mūsų tikslui nesvarbus. Bendrai paėmus, mes matome, kad kiekvienas muzikos mėgėjas užstato koją ant vieno kokio spyrto, kol užlipa iki tam tikro kito.

Žmogus pradeda mėgti lengvą vokalinę ir orkestrinę muziką. Nuo čia jis slenka prie lengvesnių itališkų ir prancūziškų operų, čia jis gali būti sugundytas operos seselės — baletu. Atsiradęs simfoninės muzikos apačioje, jis turi progos kopti per Schubertą ir Mozartą (ir t.t.) į viršų. Nuo čia į romantikus Brahmsą ir Beethoveną. Romantizmo vandenys tenka ilgai išbūti, o

jei kam ir pasiseka paviršiu pasiekti, iškelti galvą, toka gali būti privilegijoms prie modernių romantikų, kaip Sibelių, arba prancūzų impresionistų, Debussy ir Ravel. Nors daug šių lygi pasiekia, daugumas pasiekta tamsoje ir saldžioje romantizmo bangose. Paskutinis ir sunkiausias peržengiamas slenkstis yra sfera modernių komponistų, ir įvairių grupių, ir įvairiai išsivysčių grupių stilių. Chronologiškai išimčių yra gausybė. Pav. Bachas tebeina gana vėlai į šią skalę — ištikrų, didelė dalis jo muzikos randasi tik ant paskutiniojo spyrto: kituose perioduose jis nėra suprantamas.

Aš manau, kad kiekvieno muzikos skonis gali būti pritaikytas prie šios skalės, arba prie panašios, geriau išdirbtos. Atitinka, kad mes leidžiamės žemyn vienu ar kitu laiptu, bet tas atsitinka tik tada, kada augstesnės muzikos mėgimas buvo nepribrendęs.

Kadangi skalė panaši į virš duotąją, vaizduoja išsivystimą muzikos mėgime ir supratime yra individuali, turėtume manyti, kad kuo augčiau muzika toje skalėje randasi, tuo ji daugiau veikia į mūsų daugiau perdirbtas tris asmenybės dalis, t.y., tuo labiau ta augstesnė muzika veiks į intelektualų, negu į sielą, ir į sielą negu į kūną. Mūsų u estetinė konstitucija, kiek ji yra kūniška, sieliška ir intelektualiai išsivysčių, turi sutapti su mūsų muzikos mėgimais. Žmogaus pasaulėžiūros platumas muzikos mėgimo srityje yra tiesioginiai proporcingas augščiausiai pasiektam virš išdėstytos skalės. Asmuo bus plačios pasaulėžiūros, jei jis supras ir pasisavins šį G.B. Shaw citatą:

"Never resist temptation: prove all things: hold fast that which is good."

x x x

Yra aišku iš psichologinių eksperimentų, kad žmogaus gabumas bet kurioje srityje yra apribotas, nors mes retai iki to ribos atžengiamo. Šis bendras principas pritaikomas ir menininkams: ar mes nesam kada nors pasirėmę, kad šito menininko paveikslams trūksta ko nors — trūksta to, kas juos išstumtų tarp kitų didelių kūrinių; toks menininkas, atrodo, yra pasiekęs sieną, kurios peržengimas yra skirtas keliem dideliem geniams? Tokios pat aplinkybės, turbūt, yra ir mūsų meno vertinime: išsivystimas mūsų ribotas, taip kad mes negalim atsukti nuo romantizmo, ar nuo melodiškų operų.

Jei mes atsekim pasaulėžiūros

išsivystimą asmenyje, rasime, kad apie devintus metus amžiaus jos šaknis asmenyje dar silpnos ir dar labai lankščios. Sekantieji penki metai neįpasakytos įtakos, nes maždaug penkioliktose metųose pasirodo ar pasaulėžiūra plati ar siaura. Jos kryptis nustatoma ypač šiam gyvenimo periode, bet jos lankstumas greitai krinta kelių metų bėgyje, taip kad mes jau randame asmenyje 18-22 metų gana nusistovėjusią pasaulėžiūrą; jei ji buvo plati prieš penkis metus, ir jos platumas nesusiaurėjęs, ir kryptis duota, asmuo bus plačios pasaulėžiūros visą savo gyvenimą; bet jei ji buvo tada siaura, ir per tuos penkis metus nepaplatėjo, asmuo pasiliks siaurą pažiūrą visą savo gyvenimą, ir jo žemas estetiškas pasigėrėjimas pasiliks tokio laipsnio. Yra, žinoma, nemaža nesutapimų ir išimčių šiame bendrame vaizde. Pav., plačios pažiūros gali iš siaurą išsivystyti gana vėlai gyvenime, bet bendrai paėmus tai tinka didžiai žmonių daliai.

x x x

Kas gi yra meno pasigrožėjimo idealas? Mūsų pirma pareiga yra gražiai išreikšti Mav J. Friedlaenderio: "Visi mes pradedam, suprasdami ir mėgdami artistiką produkciją mūsų laikų. Tai bent, yra normali, sveika, ir natūrali pradžia." Mūsų laikų menas yra mum, kaip žmonijos dalyviams, tiesioginiai kurtas — tai yra mūsų pačių išsivystymas. Antra mūsų pareiga yra sekti šiandieninio meno progresą: ne tiek dėl to, kad mes neatsiliknėsim, bet, kad nesulaikytume savo atsilikusių mėgimų meno evoliucijos; ir dėl to, kad žinotume, kur mūsų žmonija (ir užtat mes) traukiam.

Trečia mūsų pareiga yra įvertinti ir mėgti praėjusį meną, ir suprasti kaip jis privedė prie išsivystimo meno, kokį mes jį šiandien randame. Ateiname prie momento, kada negali būti geresnio pastenkinimo kaip Brahmo gilius romantizmas, Beethoveno atbudinanti Pastorale, Mozarto grakščios sonatos. Bet viskas savo vietoj, teisingam balanse mūsų sudėties — natūros išvystytos sudėties.

Meskimė, todėl, savo nepagrįstus įsitikinimus ir šališkus mėgimus, sekime natūralų kelią, tuo propaguodami žmonijos tikslą: siekti nenustatytą ir nepasiekiamą idealo natūralinės evoliucijos keliu. Šioj kaip ir kurioj kitoj žmonijos veikloj yra išimčių, bet bandykim gausų, nenatūralų išimčių skaičių sumažinti. Išimčių yra visur, net ir šiame paskutiniame sakinyje.

G. Danta

JŪSŲ PINIGAI SAUGŪS

yra

BANK OF NEW SOUTH WALES

ĮSTEIGTAME 1817 m.

TURTAS VIRŠIJA £ 500,000,000

Australijos seniausias ir didžiausias komercinis bankas teikia draugišką ir paslaugų patarnavimą virš 1,000 skyriuose bei agentūrose kiekvienoje Australijos valstybėje, N. Zelandijoje, Fijų, Papuoj, N. Gvinėjoje ir Londone.

Rašyk ar atsilankyk artimiausiame Skyriuje ir paprašyk broliktos "A Complete Banking Service". Jus maloniai priims —

BANK OF NEW SOUTH WALES

(INCORPORATED IN NEW SOUTH WALES WITH LIMITED LIABILITY)

Bendras ir taupos skyriai

SPORTAS

Redaguoja Antanas Laukaitis
Adresas: 4 Chisholm Ave., Belmore, N.S.W.

NAUJAS SPORTO SKYRIAUS RED. ADRESAS

Persikėlus gyventi į naują vietą, visas sporto informacijas prašau siųsti šiuo adresu: 4 CHISHOLM AVE., BELMORE, N.S.W.

Sp. Skyriaus Redaktorius.

Sydnejuje

VADOVAS IR ŽAIDŽIA

Dėl susirgimų ir mokslo, negalėjus atvykti keturiems pagrindiniams Kovo krepšininkams, Kovo krepšinio vadovas V. Narbutas, po 15-kos nežaidimo metų turėjo dešimtį minučių žaisti, iki atvyko kiti žaidėjai. Kviečiai, nors ir nepilname savo sąstate, išplėdė gražų laimėjimą prieš Newtown australų komandą 58:46 (21:18). Kviečiai šias rungtynes sužaidė labai gerai ir kovojo už kiekvieną tašką ir svidinai. Ypatinai labai geras buvo centro puolėjas K. Kemežys, kuris pakeitė sergantį V. Šutą. Taškai: Kemežys 29, V. Kriaucėvičius 17, R. Gasiūnas su A. Laukaitiu po 6. Aikštėje labai gerai kovojo ir žaidė: J. Kriaucėvičius, Stasiūnaitis ir Narbutas.

KOVIEČIAI UNIVERSITETO RINKTINĖJE

Šių metų tradicinis Australijos universitetų krepšinio turnyras, prasidėjo birželio mėn. pradžioje. Žaidžiama Melbourne. I Sidnejaus universiteto rinktinę, kuri jau kelinti metai yra šių pirmenybių laimėtojas, šiais metais yra pakviesti ir du kviečiai studentai — V. Kriaucėvičius ir K. Kemežys, kuris savo įspūdiu iš Melbourne pasidalins ir su Sp. Skyriaus skaitytojais.

Tarpuniversitetinėse „Judo“ varžybose Sidnejaus universitetą atstovauja R. Daukus, „Judo“ klubo pirmininkas.

SACHMATŲ PIRMENYBĖS

Šių metų gegužio 25 dieną prasidėjo Sidnejaus lietuvių šachmatininkų turnyras, kuris bus žaidžiamas pirmadienį vakarais Centrinuosiuose Sidnejaus Liet. Namuose, 20 Botany Rd., Redferne. Šis turnyras numatomas baigti rugpjūčio mėnesį, prieš prasidedant Pabaltijo Pereinamosios Taurės varžyboms.

Šių metų žiemos turnyre pasirodė dar iki šiol nedalyvavę mūsų rengiamuose turnyruose šachmatininkai, gana augstame lygyje. Tepasigendame tik V. Raštūčio, kuris paskutinius dvejus metus veikliai bendradarbiavo.

MOKINS ZAISTI SACHMATUS

Asmenys, norintieji išmokyti žaisti šachmatais, prašomi kreiptis į Kovo valdybos narius arba tiesiogiai į šachmatų sekcijos vadovą. Atsiradus reikiamam skaičiui, bus padaryti žygiai su pažindinti su šachmatiniais sunkiais, kas patrupins kelią atsiekiant gerus rezultatus netolimoje ateityje.

Tuo pačiu kviečiami visi, kurie nori plačiau susipažinti su šachmatų teorija ir pagerinti žaidimo lygį. Bus nagrinėjama: kombinaiciniai ir poziciniai debiutai, vidurio žaidimas ir baigimas (endšpilis).

Sachmatų S-gos Vadovas.

Geelonge

MOTERYS. VYTIS — PORT
MELBOURNE 20:21 (8:6)

Viktorijos pirmenybėse ketvirtose rungtynėse Vytis susitikė su Port Melbourne australų komanda. Vytietės šį kartą negalėjo išstatyti stipriausio penketuko, kadangi N. Bratanavičiūtė dėl darbo nežaidė. Nežiūrint to, mūsų jaunosios krepšininkės sukovėjo

atkakliai ir priešininkės tik paskutinėse minutėse pasiekė vieno taško laimėjimą. Taškai: L. Jonušaitė 9, L. Šimkutė 7, J. Bertasiūtė 2, Buckytė 1, S. Karpalavičiūtė 1.

VYTIS — SAINTS
(VYRAI) 49:34 (19:17)

Melbourne Vyties pirmoji komanda gana augstu rezultatu įveikė vikrius Saints krepšininkus.

Kaip žinome, Vytis šiais metais pirmą kartą dalyvauja Melbourne krepšinio pirmenybėse, A rezervo grupėje. Pirmenybių pradžioje Vytis pasirodė kiek silpnokai. Trūko kovingumo bei savim pasitikėjimo, o paskiri žaidėjai buvo „praradę formą“. Įpusėjus pirmam ratui, po keletos gerų treniruočių, kurias pravėdė St. Ginciauskas, ir naujai įgyto patyrimo, žaidžiant prieš stiprias Melbourne komandas, Vytis palengva atgauna savo pirmąją formą ir tarpusavyje susižaidimą. Paskutinėse rungtynėse prieš Saints ypatinai gerai pasirodė puolimo trejetukas: Bertasius, Zenkevičius ir Bacevičius. Taškai: R. Zenkevičius 17, Bacevičius 15, Bertasius 12, Kaladė 3, Lipšys 2.

VYTIS — RICES 40:41 (17:19)

Geelongo Vyties jaunieji krepšininkai žaidė prieš stiprią Rices komandą ir lygioje kovoje pralaimėjo vienu tašku. Pirmame puslaiky priešininkas, išnaudodamas Vyties gynimo klaidas, vedė keliais taškais savo naudai, bet antro puslaikio vidury mūšikiai išlygino ir net vedė vienu tarpu 6 taškais. Netrukus Vyties gynikas Jomantas apleidžia aikštę su 5 baudom. Čia australai keliais laimingais metimais persveria rezultatą savo naudai. Šutas dar paskutinę minutę meta dvi baudas, bet išnaudoja tik vieną, ir australai laimi šias rungtynes. T. Lipšys buvo vienas iš geriausių žaidėjų, gerai sukovojęs gynime. Taškai: J. Jonušas 22, N. Jomantas ir T. Lipšys po 6, Kisielius ir Šutas po 3.

SACHMATAI

Geelongo šachmatų pirmenybėse Vytis eina be pralaimėjimų. Paskutinėse rungtynėse nugalėjo Norlane klubą 4:0. Šį klubą daugumoje atstovavo olandai. Vyties komandoje žaidė ir laimėjo: A. Bratanavičius, J. Jonušas, R. Giedrys ir J. Malinauskas. Iš rezultatų atrodo, jog buvo laimėta gana lengvai, bet iš tikrųjų Giedrys su Malinausku turėjo „paprakaituoti“ po keturias valandas, kol įveikė savo priešininkus.

— Dalyvis —

Adelaidėje

VYTIS — STURT 65:49 (37:24)

Šį kartą vytiečiai sužaidė neblogai, nors ir neparodė didesnio kovingumo, o ypatingai stokojo spartos. Naudojant zoninį gynimą, labai svarbu yra grįžti į savo pozicijas, nes, laiku negrįžtant, gaunasi spragos ir galiu priešininkui prasiveržti. Taškus pelnė: Ignatavičius 20, Petkūnas 16, Visockis 10, Pyragis 9, Gurskis su Rakausku po 4 ir Jaciunskis 2.

VYTIS II — UNIVERSITY
48:37 (20:15)

Studentų komanda yra gana stipri ir šiais metais, pastiprinta penketu latvių, atstovaus Adelaidės universitetą Melbourne įvyksiančiose universitetų pirmenybėse. Reikia pažymėti, jog šią komandą treniruoja buvęs Pietų Australijos rinktinės treneris E. Erkins. Šiose rungtynėse vytiečiai parodė labai puikų gynimą ir apgalvotą komandinį puolimą. Rungtynės vyko didele sparta.

Šioje komandoje žaidžia ir vienas „senis“, A. Merūnas, kuris gana gerai prisitaiko prie jaunų žaidėjų ir, savo gerais metimais, duoda stiprią paramą komandai. Ilgesnį laiką nežaidęs R. Pocius, vėl pradeda iš lėto įsijungti į komandą ir atgauti savo formą. Per šias rungtynes buvo ir viena silpnė, tai iš gautų 11-kos baudų teišnaudota tik dvi. Labai dažnai geras baudų išnaudojimas atneša laimėjimą, todėl reikia į jas atkreipti daugiau dėmesio. Taškai: Lapšys su Merūnu po 14, Urmonas 7, Gumbys 6, Pocius 4 ir L. Urmonas 3.

Ši komanda turėtų būti pavyzdžiu besimokančiam ir bestudijuojančiam jaunimui, kaip galima mokslą sutaikinti su sportu ir fiziniu lavinimusi. Šioje komandoje, pradedant treneriu S. Urnevičium, žaidžia daugumoje studentai. R. Urmonas šiais metais baigia architektūros studijas.

JAUNIAI PRALAIMI BE KOVOS

Esant labai dideliui lietuvių jaunių komanda pilnai nesusirinko ir turėjo beveik tikrą laimėjimą atiduoti priešininkui be kovos. Gaila, nustota poros taškų ir klubas turės sumokėti pinigų baudą.

MERGINOS — TORRENS
38:21 (24:12)

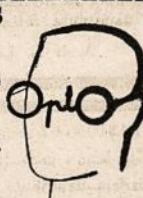
Dar vieną gražų laimėjimą pasienė Vyties merginos. Rungtynės buvo sužaistos gerai, nors antrame puslaiky truputį atplingta. Kartais laiku nebuvo perduotos centro puolėjai kamuolys. Einant su svidiniu reikalingu matyti visas žaidėjas. Už daromą pažangą žaidime tenka pagirti trenerį A. Merūną ir pačias žaidėjas. Taškai: M. Kelertaitė 14, Pečiulytė 12, O. Kelertaitė 6, Kitiienė 4 ir Ignatavičienė 2.

SPAUDOS BALIUS

MOSŲ PASTOGĖS spaudos balius siemiet įvyks rugpjūčio mėn. 30 d., šeštadienį, Cabramattos miesto savivaldybės salėje.

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.
9th Floor, 109 Swanston St., Melb. C.I. Telef.
(Priešais Melbourne Town Hall.)
Centr. 1819

„RŪTA“ Gift Parcel Service

92 Broomfield St., CABRAMATTA
NEW SOUTH WALES, TELEF. UB 3498

(SAV. J. STATKUS)

DEMESIO! PIGIAUSIAS IR GREICIAUSIAS KELIAS
YRA TIESIOGINIS

Pranešu Gerb. klientams, kad dovaninius siuntinius siunčiuo tiesioginiai per švediją. Mano firmoj prekų įkainavimas, pagal rusų muitinės kainaraštį, yra žemas.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA. PAKIETAI IKI 44 SV.

„RŪTA“ KRAUTUVĖ YRA PIRMA CABRAMATTOJE PRIE GELEŽINKELIO STOTIES, nuo Sydney važiuojant po kairė.

Atvykite pas mane arba siųskite

SKYRIA I:

1. P. Sakalauskas, 380 SOUTH TERRACE BANKSTOWN, N.S.W.
2. B. Zakarauskas, 30 THIRD ST., BOOLAROO, NEWCASTLE, N.S.W.
3. J. Tkaczewski, FIVE ISLAND RD., CRINGILIA, N.S.W.

KARALIUS DIDŽIUOJASI SAVO KILME

PASIKALBĖJIMAS SU VIENU IS GERIAUSIŲ ANGLŲ RUGBY ŽAIDĖJŲ — VINCU KARALIUM.

Gegužės mėnesio pabaigoje i Australiją atvyko dviems mėnesiams gastrolių Anglijos Rugby League (profesionalų) rinktinė, kuri čia turės 16 rungtynių ir tris tarpvalstybinius Anglija — Australija susitikimus dėl tradicinių „pergalės pelenų“ (prieš kelis šimtus metų Anglijoje po svarbesnių kriketo, vėliau ir kitų žaidimų rungtynių, būdavo sudeginamas žaidime vartotas sviedinys ir pelenai įteikiami laimėtojiui, kaip didžiausia pergalės dovana.).

Australijoje, kur rugby futbolą yra pats populiariausias iš visų komandinių žaidimų, dar prieš anglų rinktinės atvykimą, spaudoje plačiai buvo aprašoma jų žaidimo lygis ir labai dažnai, tarp kitų gerųjų žaidėjų, buvo minimas kaip „žvaigždė“ — Vincas Karalius, pažymint jo lietuvišką kilmę.

Anglų žaidėjams apsisitojus Sidnejuje, telefonu susitarau su rinktinės vadovu, kad leistų man aplankyti juos jų viešbutyje. Kaip tik sekmdienį Anglijos rinktinę turėjo grįžti iš Newcastle kur, viena diena anksčiau jie, pirmą kartą savo aždimo istorijoje, buvo laimėję ten rungtynes 34:16. Viešbutyje buvau pristatytas komandos vadovui, garsiajam „barzdilai“ Tom Mitchell, kuris tuo laiku su keliais savo žaidėjais, nevykusiais į Newcastle, valgė vakarienę. Įdėmiai patikrinęs mano žurnalistinius dokumentus ir paklausęs ar aš nerąšysiu i australiškus laikraščius, jis leido man padaryti pasikalbėjimą su V. Karaliumi, tik, atsiprašęs, jog komanda pusvalandžiu vėluoja, pakvietė mane prie savo stalo ir pavaišino kava ir pyragėliais. (Tuo tarpu, kai tik žaidėjai valgė po kelis prie staliuku, komandos vadovui buvo atskiras, vienam paruoštas. Žaidėjai, kreipdamiesi į jį vadina vadovą „Sir“). Pradėjus kalbėtis, humoro formoj jis ir užpuolė mane, kad australai laikraštinkai per daug puola jo žaidėjus, o daugiausiai jį patį ir jo raudoną barzdą ir grąšina jam, kad, laimėjimo atveju, jis jį turės palikti Australijoje.

O matai, aiškino šaltakraujis anglas, Anglijoje aš turiu bulvių ūkį ir, prieš mums išvažiuojant, buvo pati darbymetė sodinti bulves, taip kad aš, skubėdamas iš savo ūkio i lėktuvą ir barzdos neturėjau laiko nusiskusti. Gal būt dėl to ir šveicarijoje mūsų lėktuvus sugedo, kur mes turėjome laukti visą parą, kol atskrido kitas iš Anglijos, nes su tuo pačiu, nors ir sutaisytu, birojau leisti savo vyrams skristi.

Besinėkučiuojant su maloniu, griežtų judesių anglų vadovu, pradėjo į valgyklą rinktis ir ką tik atvažiavę kiti žaidėjai, kurių tarpe slubudamas atėjo ir Vincas Karalius. Susipažinus, pirmas įspūdis buvo labai geras. Augstas, virš 6 pėdų ūgio, platių pečių, juodbrūvas, labai gražaus atletiško sudėjimo vyras ir, pažįstantiems mūsų žymųjį krepšininką Artūrą Andriulį, atrodytu, jog būtų jo dvynukas brolis — taip panašus iš veido i jį. Bevalgant vakarienę, prasidėjo mūsų pokalbis.

— Gal galite ką nors apie save papasakoti, paklausiau.

— Aš labai atsiprašau, pradėjo Vincas, kad negaliu su pačiu kalbėtis lietuviškai, nes lietuviškai moku labai silpnai. Mat, nors pasaulio laikraščiuose, ką ir pats skaičiau, yra skelbiama, jog aš esu lietuvis, bet tikrumoje esu tik lietuvių kilmės, nes aš pats ir mano tėvas, kuris turi apie šešiasdešimt metų, esame gimę Anglijoje, ten mokėsi ir daugiau suaugę su angliškuoju gyvenimu. Tik mano senelis, kuris prieš tris metus mirė turėdamas 83 metus amžiaus, buvo gimęs Lietuvoje ir jaunas atvažiavo į Škotiją, o iš ten vėliau į Angliją, kur ir dabar gyvename Widnes mieste, Lancster.

— Gal žinote iš kurios vietos buvo Jūsų senelis?

— Tikrai pasakyti negaliu, nes nors visą Lietuvą teoretiskai pažįstu ir žinau viską apie ją, bet tuo laiku, kai jis gyveno Lietuvoje, buvo visai kitoki rusiški vietovių pavadinimai, taip kad aš dabar neatmenu, nors dar prieš keletą metų, esant jam gyvam, tėvas ir mes vaikai dažnai pasišnekėdavom su juo apie Lietuvą.

— Ar jūsų gyvenamam mieste yra daugiau lietuvių?

— Ten kur mes gyvenam, galima sakyti, lietuvių visai nėra. Galbūt todėl ir aš, kartu su savo šešiais broliais ir seserim, neturėdami lietuvių draugų, neišmokom lietuviškai. Man besimokant teko sutikti lietuvių, su kuriais gerai sugyvenau. Šiaip Anglijoje man tenka dažnai su savo klubo komanda važinėti po didesnius miestus, kur gyvena ir lietuvių, bet, kaip ir čia Australijoje, taip ir ten, žaidžiant pirmenybių ar kitas rungtynes, mūsų visas gyvenimas yra labai suvaržytas, todėl ir lietuvių yra sunku sutikti. Be savo brolių ir sesers, aš turiu dėdę, taip pat Vincą Karalių, kuris yra Liverpoolio vienos parapijos klebonas, ir tetą New Yorke, kuri yra teisininkė.

— Idomu kodėl per tokį ilgą laiką, gyvenamas visai svetimoje angliškoje aplinkumoje, nepasikeitėte savo pavidės, o išlaikėte ją grynai lietuvišką?

— Tiek aš, tiek mano tėvas, visi broliai ir sesuo save laikome lietuviškos kilmės ir tuo didžiuojamės, todėl, kaip mano Anglijoje gimęs tėvas sako, tą ir aš pasakysiu, jog tiek jie, tiek ir aš, o taip pat esu tikras jog ir mano vaikai, jei kada jų turėsiu, nes dar esu nevedęs, buvome, esame ir būsimie Karaliai ir šią lietuvišką pavardę ir lietuvišką kilmę mes didžiuojamės ir didžiuosimės.

— Ar nesudaro sunkumų lietuviškoji pavardė?

— Man asmeniškai nesudaro ir nemanau, kad kam galėtų sudaryti o jei kam ir nepatinka, tai man visiškai nesvarbu. Mano draugai ir pažįstami visuomet ją teisingai ištaria.

— Ką galite papasakoti apie savo sportinį gyvenimą?

— Sportą mėgstu nuo pat savo jaunystės dienų. Būdamas dabar 25 metų amžiaus, jaučiuosi pačia-me savo sportiniame pajėgume.

mas iš savo ūkio i lėktuvą ir barzdos neturėjau laiko nusiskusti. Gal būt dėl to ir šveicarijoje mūsų lėktuvus sugedo, kur mes turėjome laukti visą parą, kol atskrido kitas iš Anglijos, nes su tuo pačiu, nors ir sutaisytu, birojau leisti savo vyrams skristi.

Besinėkučiuojant su maloniu, griežtų judesių anglų vadovu, pradėjo į valgyklą rinktis ir ką tik atvažiavę kiti žaidėjai, kurių tarpe slubudamas atėjo ir Vincas Karalius. Susipažinus, pirmas įspūdis buvo labai geras. Augstas, virš 6 pėdų ūgio, platių pečių, juodbrūvas, labai gražaus atletiško sudėjimo vyras ir, pažįstantiems mūsų žymųjį krepšininką Artūrą Andriulį, atrodytu, jog būtų jo dvynukas brolis — taip panašus iš veido i jį. Bevalgant vakarienę, prasidėjo mūsų pokalbis.

— Gal galite ką nors apie save papasakoti, paklausiau.

— Aš labai atsiprašau, pradėjo Vincas, kad negaliu su pačiu kalbėtis lietuviškai, nes lietuviškai moku labai silpnai. Mat, nors pasaulio laikraščiuose, ką ir pats skaičiau, yra skelbiama, jog aš esu lietuvis, bet tikrumoje esu tik lietuvių kilmės, nes aš pats ir mano tėvas, kuris turi apie šešiasdešimt metų, esame gimę Anglijoje, ten mokėsi ir daugiau suaugę su angliškuoju gyvenimu.

Tik mano senelis, kuris prieš tris metus mirė turėdamas 83 metus amžiaus, buvo gimęs Lietuvoje ir jaunas atvažiavo į Škotiją, o iš ten vėliau į Angliją, kur ir dabar gyvename Widnes mieste, Lancster.

— Gal žinote iš kurios vietos buvo Jūsų senelis?

— Tikrai pasakyti negaliu, nes nors visą Lietuvą teoretiskai pažįstu ir žinau viską apie ją, bet tuo laiku, kai jis gyveno Lietuvoje, buvo visai kitoki rusiški vietovių pavadinimai, taip kad aš dabar neatmenu, nors dar prieš keletą metų, esant jam gyvam, tėvas ir mes vaikai dažnai pasišnekėdavom su juo apie Lietuvą.

— Ar jūsų gyvenamam mieste yra daugiau lietuvių?

— Ten kur mes gyvenam, galima sakyti, lietuvių visai nėra. Galbūt todėl ir aš, kartu su savo šešiais broliais ir seserim, neturėdami lietuvių draugų, neišmokom lietuviškai. Man besimokant teko sutikti lietuvių, su kuriais gerai sugyvenau. Šiaip Anglijoje man tenka dažnai su savo klubo komanda važinėti po didesnius miestus, kur gyvena ir lietuvių, bet, kaip ir čia Australijoje, taip ir ten, žaidžiant pirmenybių ar kitas rungtynes, mūsų visas gyvenimas yra labai suvaržytas, todėl ir lietuvių yra sunku sutikti. Be savo brolių ir sesers, aš turiu dėdę, taip pat Vincą Karalių, kuris yra Liverpoolio vienos parapijos klebonas, ir tetą New Yorke, kuri yra teisininkė.

— Idomu kodėl per tokį ilgą laiką, gyvenamas visai svetimoje angliškoje aplinkumoje, nepasikeitėte savo pavidės, o išlaikėte ją grynai lietuvišką?

— Tiek aš, tiek mano tėvas, visi broliai ir sesuo save laikome lietuviškos kilmės ir tuo didžiuojamės, todėl, kaip mano Anglijoje gimęs tėvas sako, tą ir aš pasakysiu, jog tiek jie, tiek ir aš, o taip pat esu tikras jog ir mano vaikai, jei kada jų turėsiu, nes dar esu nevedęs, buvome, esame ir būsimie Karaliai ir šią lietuvišką pavardę ir lietuvišką kilmę mes didžiuojamės ir didžiuosimės.

— Ar nesudaro sunkumų lietuviškoji pavardė?

— Man asmeniškai nesudaro ir nemanau, kad kam galėtų sudaryti o jei kam ir nepatinka, tai man visiškai nesvarbu. Mano draugai ir pažįstami visuomet ją teisingai ištaria.

— Ką galite papasakoti apie savo sportinį gyvenimą?

— Sportą mėgstu nuo pat savo jaunystės dienų. Būdamas dabar 25 metų amžiaus, jaučiuosi pačia-me savo sportiniame pajėgume.

Rugby pradėjau žaisti prieš 9 metus. Pradžioje buvau mėgėjų komandose, o prieš tris metus perėjau į profesionalus. Savo sportinio gyvenimo pradžioje žaidžiau ir futbolą (soccer), buvau vartininkas, bet vėliau koncentravau tik rugby ir futbolą visai mečiau. Profesionalo rugby žaidėjo gyvenimas yra gana sunkus, tenka daug dirbti ir treniruotis, kad išlaikytum save žaidimo viršūnėje. Į visos Anglijos rinktinę buvau pakviestas prieš metus laiko ir dabar su ja važinėju po įvairias pasaulio valstybes. Prieš atvažiuojant į Australiją, žaidėm Prancūzijoje ir ten gerai pasirodė, ypatingai sekėsi man, gal būt dėl to jūs mane ir „žvaigždę“ pavadino, nors aš niekuomet garbės netroškau. Žaidimo metu darau viską, kas tik galima, siekiant laimėjimo. Profesionalu būdamas gaunu ir nemažą atlyginimą, kas pereiną nuo to kiek žiūrovų atsilanko į rungtynes. Greitu laiku jūs galite išgirsti ir dar apie vieną Karalių, tai mano jauniausiąjį brolį, kuris turi daug galimybių iškilti į gerųjų Anglijos rugby žaidėjų eiles.

— Kaip patinka Australija ir ar galvojate laimėti?

— Australija patinka, bet, atrodo, aš pasiliksiu Anglijoje, kur dirbu kaip kvalifikuotas meistras. Tik Australijos viešbučiai, palyginus su kitų kraštų, yra kaip paskubomis sukalto būdos. Prieš Australijos rinktinę, aš tikiuosi, mes laimėsime.

Baigus valgyti vakarienę, persikėlėm į Karaliaus kambarį, kurį jis dalinasi su kitu simpatišku anglu. Atsiprašęs mane, Karalius nusirengė savo išieginę uniformą ir parodė man medallėlį, kurį jis nešiojasi ant kaklo.

— Čia tai yra mano talismanas. Jį atvežė ir man padovanojo mano mama iš Liurdo, todėl aš jį labai gerbiu ir visuomet nešiojuosi.

Papasakojęs Karaliui, jog mes čia Sidnejuje turime savo lietuvių kunigą, kuris kiekvieną sekmdienį laiko lietuviškas pamaldas, paklausiau jo, gal ir jis norėtų atsilankyti į lietuviškas pamaldas ir susipažinti su vietiniais lietuvišiais?

— Mielu noru atsilankyčiau, bet, matai, ir vėl ta griežta tvarka, ir barzdotas vadovas, kuris tikrai jokių išimčių nedaro, ir mane neišleis.

— Kiek ilgai būsite Australijoje?

— Būsime dar apie 6-ias savaites. Po paskutinių tarpvalstybinių rungtynių vyksime į Brisbanę, iš ten į N. Zelandiją ir Perthą, o paskui atgal į Angliją.

Papasakojęs apie Australijos lietuvių kultūrinį ir sportinį gyvenimą, pasidalinęs su V. Karalium bendrais ir asmeniniais sportiniais įspūdžiais, atsisveikinant buvau jo primintas perduoti geriausias jo linkėjimus visiems Australijos lietuviams, ypatingai sportininkams, apie kuriuos jis teiravosi ir įdomavosi, kurias sporto šakas lietuvių daugiausiai mėgsta ir kultivuoja.

Kelios valandos, praleistos malonoje šio Anglijos rugby rinktinės vieno iš geriausių žaidėjų tarpe, paliko man labai gražų įspūdį ir neužiomis išliko didelis klausimas, pagalvojus apie tuos mūsų tautiečius, kurie dar, neišgyvenę nei dešimtmečio savo naujuose kraštuose, jau visai iškraipo ar net pakeičia savo gražias lietuviškas pavarde, kai tuo tarpu toks garsus sportininkas, kurio tik senelis prieš 65 metus gyveno rusų užimtoje Lietuvoje, didžiuojasi savo lietuviškąja kilmę ir taip tvirtai pasisako už savo lietuviškąją pavardę. O juk Karalių pakeitė į King, būtų daug „patogiau“, kaip teisinasi taip greitai pakeitę savo tėvų pavardes kai kurie mūsų tautiečiai. Keista, ar ne?

A. L-tis.

MŪSŲ PASTOGĖ

SIDNEJUS

TRAGISKOSIOS SUKAKTIES MINĖJIMAS

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet, birželio mėn. trėminių minėjimą ruošia Jungtinis Baltų Tautų Komitetas. Iškilminga akademija—koncertas įvyks birželio 14 d., šeštadienį, Assembly Hall, Margaret gatvėje. (Prie Wynardo gelež. stoties). Pradžią punktualiai 2.30 val.

Koncerte dalyvaus ir žodį tars australų valdžios pareigūnai. Meninėje programoje dalyvaus latvių, estų ir mūsų chorai.

Minėjime dalyvauja visi Sidnėjaus ir apylinkių lietuviai, kad kartu su kitais pabaltiečiais parodytų savo solidarumą ir pareikštų protestą prieš jų tėvynių okupantą.

APYLINKĖS VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Naujai išrinktoji ALB Sidnėjaus Apylinkės valdyba birželio 1 d. buvo susirinkusi pirmo posėdžio, kuris įvyko S. L. Namuose. Valdyba pasiskirstė pareigomis: A. Jasaitis — pirmininkas, V. Miniotas — vicepirmininkas, S. Osinas — sekretorius, K. Adickas — išdėstytas, S. Juraitis — valdybos narys.

Apylinkės valdybai atstovauti Sidnėjaus Lietuvių Namų taryboje paskirtas V. Miniotas ir jo pavaduotoju S. Osinas.

ALB Sidnėjaus Apylinkės valdybai skirta korespondencija adresuojama Box 112, P. O., Redfern, N. S. W.

LITERATORINĖ POPIETĖ BANKSTOWNE

Praeitą sekmadienį (1.6.58) Bankstowno Liet. Namuose įvyko literatūrinė popietė, kurioje su savo kūryba pasirodė rašytojai V. Kazokas, Almis Jūragis ir Ant. Skirka, o N. Cininas — su savo medžio drožiniais.

Popietę atidarė N. Cininas, pakviesdamas literatus paskaityti savo kūrybos. V. Kazokas paskaitė savo eilėraščius: „Akmenų svajonė“, „Medžioklė“, „Sapnas“ ir „Lietus“. Almis Jūragis savo gana ilgą poemą apie tragišką žibuko klaidą. A. Skirka negalint laiku į popietę atvykti, jo literatūrinę apybraižą „Vienutės durys“ paskaitė P. A. Cininienė.

Po literatūrinės dalies P. Cininas supažindino su čia pat ant stalo išdėstyta jo kūryba — medžio drožiniais: Eglė žaliųjų karaliene, Biografija, Medaile, Žuikių globėja, Praamžium, Lietuvos istorija, Moters našta, Geruoju žmogum ir lietuviškais rūpintojais. Visi darbai atremti į lietuvišką ornamentiką, bet savo išraiška beveik visi priklauso moderniajai meno kryptei. Visi drožiniai daryti vien tik peiliu. N. Cininas apie juos davė savo paaiškinimus.

Atrodo, kad tai buvo paskutinis viešas N. Cinino pasirodymas kult. Sidnėjaus liet. gyvenime, nes netrukus išvyksta apsigyventi į Melburną.

Literatūrinė popietė praėjo tikrai jaukiai ir nuotaikingai. Atsilankė apie 50 tautiečių.

Popietę organizavo karių „Ramovė“.

2.

NAUJAS KARIŲ „RAMOVĖS“ PIRMININKAS

N. Cininas, išvykdamas nuolatiniame gyvenime į Melburną, Lietuvių Karių Veteranų S-gos „Ramovės“, Sidnėjaus skyriaus pirmininko pareigas, dalyvaudant „Ramovės“ valdybos ir revizijos komisijos nariams, perdavė revizijos kom. pirm. J. Kapociui.

Kario žurnalo atstovavimą Sidnėjaus laikinai perėmė taip pat J. Kapocius. Karių „Ramovės“ ir „Kario“ prenumeratorus reikia kreiptis šiuo adresu: J. Kapocius, 74 Tennyson Rd., Mortlake, NSW.

BIRŽELIO 15 PAMALDOS

Už ištremtuosius ir tragiškai žuvusius pamaldas birželio 15 d. Camperdowne 12 val. Tai bus giedotinės mišios, o po jų Libera — maldos už mirusius prie simbolinio kapo.

Svečias kun. Tėvas L. Paltanavičius klausys išpažinčių nuo 11 val. prieš pamaldas. Kviečiami visi į šias pamaldas, o ypač būtų nuosirdų priimti šv. Komuniją už savo kenčiančius artimuosius.

Kviečiami išpažinties ir Komunijos visi vaikučiai praeitais metais dalyvavusieji Pirmos Komunijos iškilmėse Camperdowne, o taip pat ir visi kiti jaunuoliai ir suaugusieji, nes tuojau po pamaldų, St. Sophia College salėje (gretimam pastate už bažnyčios) bus rodomi p. Raščio užfiksuoti judamam filme pirmosios Komunijos, skautų stovyklos ir kiti Sidnėjaus lietuviško gyvenimo vaizdai. Kviečiami visi paisšūrėti.

K.P.B.

DAR VIENA 50-NE

P. p. Elena ir Vilius Beitelai, apsilankę Bankstowno „kermosiuje“, pasidžiaugė nuveiktais darbais Lietuvių Namuose ir ta proga prisidėjo prie namų statybos užbaigimo savo gražiu įnašu — 50-čia svarų.

Pajieškojimai

* Antano — Leono Bartnikaičio, gyvenusio Hobarte, Tasm., įieško sesuo iš Lietuvos. Rašyti: Box 4558, G.P.O., Sydney, NSW: J. Dobkevičiui yra laiškas. Kreiptis M P Redakcijon.

LIETUVIAI SKAUTAI TARPT. VARŽYBOSE

Birželio 1 d., Lily Vale, AASE (Austr. Association of Scouts in Exile) ir šiemet suruošė egzilų skautų tarpkultūrinę varžybą, kurią dalyvavo estų, latvių, lietuvių, rusų, ukrainiečių ir vengrų skautų-čių reprezentacinės skiltys. Stebėtojai buvo būsios australų skautininkų ir viena skiltis skautų.

Lietuvių skautų skiltis, vad. E. Kymantaitės, išnesė skautų grupėje I-mą vietą, tuo laimėdamas pereinančią gairę, I-mos vietos diplomą ir teisę prie unifaromos dėvėti ženklą „Premier Patrol 1958“. Skautams sekėsi blogiau — jiems kluvo penktoji vieta.

Varžomasi buvo iš šių dalykų: Vėliavos stiebo statymo, palapinės statymo, laužo kūrimo, kompas krypties nustatymo, pirmosios pagalbos.

Liet. skautams atstovavo AASE ps. V. Deikus ir skautų vadovė — psl. N. Mauragytė ir V. Osinaitė.

2.

M.P. SKAITYTOJAMS

„M.P.“ Administracijos būstinėje įvestas telefonas. Skaitytojai, turį reikalų Administracijoje (adreso pakeitimo, pasiteiravimo dėl pren. mokesčio bei kitais reikalais) galės tai atlikti greičiau ir patogiau paskambinę telefonu YX 9062 (nuo 5 val. p.p.)

Pinigai, kaip ir iki šiol, siųsti BOX 4558, G.P.O., SYDNEY, N.S.W.

„M.P.“ Administratorius

ALB Krašto Valdybos nari
ir Mūsų Pastogės administratorių

BRONIŲ STACIONI.

liūdinti dėl brangių tėvelių ir brolio mirties,
giliai užjaučia

ALB Krašto Valdyba.

Maloniems Bičiuliams

B. ir L. STACIONIAMS, patyrusiems apie jų mylimų tėvelių
ir brolio mirtį Lietuvoje, nuoširdžią užuojautą reiškia

A. ir L. Lelešiai.

Mielam bendradarbiui BRONIUI STACIONIUI, gavusiam
liūdną žinią apie vieną dieną Lietuvoje kartu mirusius myli-
mus tėvelius ir brolių, reiškiamė nuoširdžią užuojautą.

Bankstowno Lietuvių Savaitgalio
mokyklos mokytojai ir Tėvų Komitetas.

Mūsų Giminėms ir Bičiuliams, pareiškusiems užuojautą
žodžiu, laišku ar per spaudą, dėl mūsų brangaus vyro, tėvo

HENRIKŲ SALKAUŠKO

mirties, nuoširdžiai dėkojame

Ona Salkauskienė,
sūnus Henrikas

M. LUCAS & CO.

BUILDERS & CONTRACTORS (RGD).

Sav. M. Lukauskas.

56 Yarrara Rd., Pennant Hills, N.S.W.

NORĖDAMI įsigyti geros vertės namą,
kreipkitės tik į LUCAS & CO.

UŽTIKRINTAI geras darbas ir tik geriausias medžiagos.
DAROME planus ir paruošiamė specifikačijas. Parūpiname
paskolas, kurių dabar turime didesnę kiekį.

STATOME ant savo ir Jūsų sklypų.
YRA statyboje keletas namų Merrylands ir Wentworthville ra-
jone, jau nuo 2 metų įskaitant ir žemės sklypą. Turime laisvų
sklypų.

PERKAME sklypus nemažiau 2-jų vienoje vietoje, nurodan-
tiems mokame komisiją.

KREIPTIS asmeniškai arba skambinti WJ 2272 iki 9 val. ryto
arba po 6 val. vakare. (2 min. nuo stoties).

MELBOURNE

BIRŽELIO TREMINŲ MINĖJIMAS

Skautų birželio mėn. trėminių minėjimas šiemet įvyks birželio 14 d., šeštadienį, Nichola Hall, Lonsdale Str. Pradžią lygiai 7 val. vak.

Minėjimui pirmininkaus Viktorijos imigracijos ministeris, kalbės senatoriai Mr. Hannan ir McManus.

Meninėje programoje lietuviams atstovaus klarnetistas Valjus su žmona.

Minėjimą ruošia Viktorijos Jungtinis Baltų Komitetas. Kviečiami visi Melbourne lietuviai.

SUSILAUKTA STAIGMENŲ

Lituanistiniai kursai turi muzikos instrumentą — radiją su patefonu (tablegram). Kursantams šį instrumentą padovanojo kursų vedėjas A. Zubras. Prie aparato bus pristatyta trijų greičių plokštelių sekėjas, ir tuo būdu bus galima klausytis net ištiso koncerto. Aparatas įrašdinamas Melbourne Lietuvių klubo turto knygoje, tačiau priežiūra pavesta vienam kursų vedėjo paskirtam asmeniui. Aparatui galės naudotis visi Lietuvių Namuose vykstantieji pobūviai.

Anksčiau buvo užsimita pirkti koncertinį patefoną su trim garais, tačiau net dalimis perkant ir patiemis jį sustatant, toks instrumentas šiuo metu pasirodė neįkandamas: paremiandų jį sumanymą atsirado mažai, o įsiguriant savo namuose reikalingą daugybę. Lituanistiniai kursai dėkingi Melbourne Kultūros Fondo skyriaus valdybai, davusiai 10 svarų ir skautų rėmėjų baliaus svečiams, sumetusiems 8 svarus. Tie pinigai bus sunaudoti padovanoti aparatui trijų greičių plokštelių sukėjui nupirkti.

TURĖSIME SAVO BIBLIOTEKĄ

Kursų vedėjas A. Zubras davė pradžią kursų bibliotekai, padovanodamas 10 jaunimo knygų. Šiuo metu jos organizavimu rūpinasi kursų tėvų—rėmėjų komitetas, pačias gi knygas tvarkys kursų seniūnas Raimundas Kazlauskas. Vėliau knygos bus perduotos Lietuvių Namų klubo bibliotekai, jei tokia susidarys. Norintieji šios bibliotekos augimą paremti, knygas su rašteliais gali palikti pas Lietuvių Namų priežiūrėtoją p. Jerinkevičių.

NAUJAS MOKYTOJAS

Šiais metais Kursų jauniesniajame skyriuje moko Adomas Vingis. Jis yra buvęs Lietuvoje mokytojas ir studijavęs Vokietijoje Stuttgarte augštojoje technikos mokykloje. A. Vingis jaunimo yra labai mėgiamas dėl savo samojaus. Naujasis Kursų taktininkas yra ir mėgėjas menininkas.

Balius Cabramattoje

SYDNEJAUS SPORTO KLUBAS KOVAS IR CABRAMATTOS APYLINKĖS VALDYBA

š.m. liepos mėn. 5 d. Cabramattos savivaldybės salėje ruošia

LIETUVIŠKĄ BALIŲ.

Dalyvaus Viktorijos kylanči baletų žvaigždė Jūratė Valytė. Rinksime balius karaliene.

Bufetas: Biržų alutis, Suvalkijos skilandžiai ir Žemaitijos dešros.

ALB Cabramattos Apylinkės Valdyba ir Sporto Klubas Kovas.

AUGŠTA KOKYBĖ — ŽEMOS KAINOS

Paskutinės mados kostiuminės medžiagos 38/- iki 48/- jarda
Lygių spalvų ir dryžuotos 25/- iki 34/- jarda
Vilnoniai audiniai (Tweeds) 12/6 iki 18/- jarda
Storos paltinės medž. ir viln. gabardinas 25/- iki 48/- jarda
Dideli balti avikailiai 24/- iki 38/- kailis

Įvairių rūšių odos: paltams, batams, auliniam batams ir pačiai.

VISKĄ PARDUODAME PIGIAU URMO KAINŲ

Sav. A.V. Anulis

HANSA TRAD. 10 PATRICK ST., MELBOURNE C. 1.
CO. 13 LONSDALE ST. PRIEŠ MYERS.

LITUANISTINIAI KURSAI BAIGIA ĮSIRUOSTI

Lituanistiniai kursai Lietuvių Namuose yra gavę gražų kambary, kuriuo jie dalinasi su skautų tuntu. Kambarys baigiamas įsiruoti. Vytas Pumputis išdėžė grindis, Regina Pumputienė nupirko ir paruošė užuolaidas langams. Įsigyta 20 modernių kėdžių ir to paties stiliaus du stalai. Atatinkamai bus pritaiškinta šviesos gaubtuvas. Jaunimo nuotakai atatinkant, kambaryje bus daug šviesos ir ryškių spalvų. Sienose bus pakabinti architektų Vytauto Žemkalnio padovanoti žymųjų lietuvių atvaizdai ir A. Zubro kursam atiduotas lietuviškų pašto ženklų rinkinėlis.

Algis K.

Lituanistinis

Kalendorius

SUDARĖ: R.E. MAZILIAUSKAS

Birželis

- 1906 m. gimė smuikininkas Iz. Vasyliūnas.
- 1918 m. Lietuvos Valstybės Taryba nutarė kviesiti kunigaikštį Urachą Lietuvos karaliumi — Mindaugu II.
- 1920 m. gimė poetas Vytautas Mačernis.
- 1941 m. masinis pirmasis lietuvių tremimas į Sibirą.
- 1940 m. bolševikai okupavo Lietuvą.
- 1915 m. gimė poetas Antanas Vaičiūnas.
- 1902 m. gimė rašytojas Vytautas Alantas.
- 1941 m. spontaniškas lietuvių sukilimas prieš bolševikus.
- 1904 m. gimė poetas J. Aistis.
- 1925 m. Klaipėdą aplankė anglų karo laivų eskadra.
- 1932 m. mirė Maironis.
- 1956 m. Lietuvių Kultūros Kongresas Chicagoje.

Patikslinimas

„M.P.“ Nr. 22 (375), L. Lygumiečio str. „Pavojingi eksperimentai“ spausdinant įsibrovė netikslumų, kuriuos atitaisius 3 p. skamba šitaip:

3) Jei abiem minėtoms išeitim nebūtų pasinaudota, tada ALB vyriausiems organams tektų spręsti, ar tokios sudėties valdyba yra atitinkamas apylinkės reprezentantas veikiančio krašto statuto nuostatų prasme, o neigiamu atveju tie organai turėtų atlikti tokius veiksmus, kurie įgalintų Melbourne Apylinkę iš naujo išrinkti teisėtą apylinkės valdybą.

TEGUL NORS MENKA DALIS, NUO TAVO GERYBIŲ STALO TENKA VOKIETIJOJE VARGSTANTIEM LIETUVIAM.

PRANEŠIMAI

Kun. Petro Butkaus 20 metų kunigystės jubiliejus įvyks š.m. birželio mėn. 29 d., sekmadienį, Petersham Town Hall, tuoj po pamaldų.

Visus norinčius dalyvauti iškilminguose pietuose ir pobūvyje, prašome užsirašyti pas org. komiteto narius iki birželio mėn. 15 dienos.

Org. Komitetas.

BANKSTOWNO LIET. NAMAI

Su dideliu pasitenkinimu pranešame pilną sąrašą rėmėjų sutikusį įdėti Bankstowno Lietuvių Namams duris:

1) Statybininkas p. Feliksas Šilinskas sutiko pastatyti namų fasado portiką, tam reikalui paaukodamas £ 40. Ponas F. Šilinskas jau anksčiau yra davęs B.L. Namams £ 50.

2) Bass Hill'o lietuvių kolonija sutiko įdėti frontines duris.

3) Cabramattos Lietuvių Apylinkė sutiko įdėti šonines suveriamąsias duris.

4) Ponas K. Eidukevičius sutiko įdėti antrąsias šonines duris, einančias į sporto aikštelės.

Visiems duosimais rėmėjams tariame nuoširdų dėkui. Iškilmingas durų „krikštynas“ darysime drauge su langų „krikštynomis“, kai bus tinkamai paruošta salė.

Šiuo metu mes jįsėkome naujų mecenatų scenai ir kietiems įrengimams.

— x —

Birželio mėn. 14-15 dienomis Bankstowno Lietuvių Namų valdyba, drauge su Apylinkės valdyba, daro specialią rinkliavą namų grindims sudėti. Visus prašome šią rinkliavą gausiai paremti.

Ta pačia proga pranešame, jog Bankstowno Lietuvių Namuose šiuo metu daroma elektros instaliacija salei ir scenai. Prašome visus elektrikus paremti mus darbais ir patarimais. Taip pat baigiamas lyginti antrasis sklypas, vežamos žemės ir stengiamasi greičiau įruošti sporto aikštelis.

— x —

Bankstowno Lietuvių Namų istoriją sutiko rašyti A.L. Archyvo vedėjas B. Žalys. Jis renka visas namus liečiančias žinias ir fotografijas, taip pat veda namų albumą. Prašome visus tautiečius jam talkininkauti.

B.L. Namų Valdyba.

„KOVO“ NARIAMS

Pranešama S.L.SK. Kovo nariams, kad š.m. birželio mėn. 14 d. Kovo būstinėje (S.L. Namuose) šokių ir muzikos nebus: Visi sportininkai prašomi kuo skaitlingiausiai dalyvauti trėminių minėjime, kuris įvyks birželio 14 d., Assembly Hall, Pradžią 2.30 val.

* Kovo mergaičių krepšinio nuo 1 iki 2.30 val., Camperdown Play Ground.

Vyrų treniruotės nuo 10 val. iki 2.30 val. p.p.

Tinklinio treniruotės (prie Bankstowno Lietuvių Namų) sekmadieniais nuo 2 val. iki 5 val. Treneriai R. Hornas ir V. Gillius.

„Kovo“ Valdyba.

Reikalingas partneris

Su ne mažiau £ 1.500 kapitalu. Reikalingos paskolos: 1) Už pirmą namo užstatą — £ 1000, 2) Už antrą namo užstatą — £ 500, 3) Dvi paskolos po £ 300 už antrą namo užstatą.

Nuošimčiai £ 10-15 už kiekvieną šimtą per metus.

P. Savenis, 15 Bond Str., Hindmarsh, S.A.

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fred-
bert St., Leichhardt, Sydney,
(Tel. WB 1758), for the publi-
sher Vytautas Simniskis, as
President of the Australian —
Lithuanian Community — 779
Elizabeth St., Zetland, Sydney,
N.S.W. (Tel. MX 2120).